

Elīna Garanča un Raimonds Pauls sajūsmina Latvijas klausītājus

“Ja tevis nebūtu...” – ar šādu nosaukumu Latvijas Nacionālajā teātrī 23. un 24. jūlija vakarā notika koncerts, veltīts Maestro 85 gadu jubilejai, kas apritēja šī gada 12. janvārī. “Tas ir mazumiņš, ko teātris var – pateicībā par mūzikai, arī teātra mūzikai atdoto mūžu” – rakstīts koncerta programiņā.

Rūpīgi gatavots un ilgi gaidīts šis koncerts bija arī tāpēc, ka koncertēt kopā ar pasaules opermūzikas zvaigzni Elīnu Garanču ir abu mākslinieku sen izlolots sapnis. Nu beidzot tas varēja īstenoties, piedaloties orķestrim *Sinfonietta Riga* ar diriģentu Normundu Šnē un instrumentālajai grupai Raimonda Macata vadībā.

Vakara pirmajā daļā, mūzicējot duetā ar komponistu, skanēja speciāli Elīnas Garančas unikālajai balsij rakstīti dziesmu cikli ar Vizmas Belševicas un Ojāra Vācieša dzeju. Otrajā daļā – dziedones izvēlēta Raimonda Paula dziesmu izlase jaunā skanējumā, jau kuplākas mūziķu kopas pavadījumā, turklāt pilnīgi jaunās aranžijās. Izvēlēto dziesmu aranžijas bija veidojuši Lolita Ritmane, Jēkabs Jančevskis, Richards Dubra un Raimonds Macats.

Foto: Kristaps Kalns

24. jūlija vakarā koncertu pārraidīja Latvijas Radio *Klasika*, vakara norise tika filmēta, un rudenī to sola parādīt Latvijas Televīzijas skatītājiem.

Pēc otrā koncerta šaurākā mākslinieku un viesu lokā Elīnai Garancai Latvijas Republikas kultūras ministrs Nauris Puntulis pasniedza Lielo Mūzikas balvu, uz oficiālo pasniegšanas ceremoniju šī gada martā māksliniece nebija varējusi ierasties. Nu arī šis parāds ir nolīdzināts.

Bet sajūsma par skaisti iecerēto un izcili pasniegto mūzikas baudījumu sabiedrībā vēl ilgi nevarēja rīties.

Foto: Kristaps Kalns

Jauna Rīgas kultūrvieta – “Baltais laukums” Latvijas Nacionālās operas priekšā

Dodot iespēju rīdziniekiem un pilsētas viesiem atkal pieredzēt operas un baleta mākslinieku piedāvājumu, no 21. jūlija Latvijas Nacionālās operas ēkas priekšlaukumā būs pieejams vides objekts “Baltais laukums”. Tajā būs iespējams piedzīvot arī īpašus notikumus – gan ekrānos (ierakstā un tiešraidē), gan klātienē.

“Baltais laukums” veidots sadarbībā ar arhitekti Zani Teteri-Šulci, dizaineri Beatrisi Dzērvi un arhitektu biroja *OpenAD* komandu. Tā būs ikdienā atvērta telpa skatītājiem un ikvienam garāmgājējam, turklāt tajā varēs patverties no svelmes, dabūt dzeramo ūdeni, uzlādēt elektroierīces, ieturēt maltīti, pastrādāt, pieslēgt velosipēdu, izmantot internetu un citādi jēgpilni pavadīt laiku, vērojot operas un baleta jaunumus.

“Šovasar ceļam gaismā tās ikdienā neredzamās lietas, kas aicina aizdomāties par to slēpto

jeb snaudošo potenciālu, kas ir ne tikai katrā no mums, bet sabiedrībā kopumā, un arī objektos, ko esam radījuši,” stāsta Zane Tetere-Šulce. “Ja varam atrast jaunu pielietojumu aizmirstām sastatnēm, mums priekšā vēl ir daudz iespēju. Tik bieži noraidām iespējas, jo “nav laika”, bail vai vieglāk palikt pie ierastā, nepieņemot jaunas idejas, vienkopus un dzīvesveidus. Bet kas gan varētu notikt, ja mēs paspēlētos ar savām iedomu robežām?”

Jūlija vakaros skatītāji šeit izvietotajos ekrānos jau varēja vērot tepat, Latvijas Nacionālajā operā, notiekošo 5. Starptautisko Baltijas baleta konkursu, tiešraidē sekot līdz apbalvošanas ceremonijai un Galā koncertam, tiks rādīts arī 4. jūlijā Galā koncerta “Operas zvaigžņu vasara” ieraksts.

Pasākumus gan iespējams apmeklēt tikai skatītājiem ar derīgu COVID-19 sertifikātu, kas

apliecina vakcināciju, pārslimošanu vai negatīva testa rezultātu. Testam jābūt veiktam pēdējo 48 stundu laikā (antigēna testa gadījumā – pēdējo sešu stundu laikā). Bērniem līdz 12 gadu vecumam sertifikāts nav nepieciešams. Apmeklētājiem nepieciešams uzrādīt arī personu apliecināšanu dokumentu.

LNOB dāvā iespēju šos pasākumus apmeklēt bez maksas, taču nepieciešams iepriekš rezervēt vietu, aizpildot elektronisko PIETEIKUMA FORMU vai, reģistrējoties LNO kasē. Vietu skaits ir ierobežots, tāpēc apmeklētāji tiek aicināti pieiekties laikus.

Vai vārda
brīvība
apdraudēta?

3. lpp.

Pasaule starp
uguni un ūdeni

5. lpp.

Ko Gundega
Saulīte
piedzīvoja
Rēzeknē

7. lpp.

Pandēmija
kā karš

8. lpp.

Kāpēc Juris
Ulmanis
neuzkāpa
Everestā?

10. lpp.

Latvieši
Tokijas
olimpiādā

12. lpp.

NEAIZMIRSTAMS VAKARS!

Latvijas Nacionālā opera un balets 4. jūlijā noslēdza sezonu ar īpašu Galā koncertu "Operas zvaigžņu vasara", kurā skanēja krāšņa italiešu komponistu operas āriju programma. Publikai bija liels prieks ne tikai atkal piedzīvot klātienē koncertu, bet arī izjust neaizmirstamu piedzīvojumu, baudot īpašo viesmāk-

slinieku sniegumu – pasaulslavenā poļu tenora Pjotra Bečalas un soprāna Adrianas Gonsalesas (Gvatemalas) balsis. Latvijas Nacionālās operas ģildes pārstāvjiem bija iespēja pēc koncerta pakavēties kopā ar viesmāksliniekiem, citiem īpašiem viesiem un Nacionālās operas darbiniekiem, par ko izsakām pateicību

LNO vadībai.

Interesantas bija sarunas ar Nacionālās operas galveno diriģentu Mārtiņu Ozoliņu par gatavošanos J. Kalniņa operas "Hamlets" iestudējumam. Kā jau zinām, solistu un orķestra mēģinājumi rit pilnā sparā, un tūlīt sāks iedzīvināt operas "Hamlets" scē-

nografijas idejas uz Lielās skatuves. Pricējamies, ka šajā saviesīgajā reizē pēc izcilā koncerta LNOĢ vadībai bija iespēja arī Latvijas Valsts prezidenta kancelejas vadītāju un bijušo Latvijas vēstnieku ASV Andri Teikmani iepazīstināt ar Ģildes darbu, atbalstot operas "Hamlets" iestu-

dējumu Nacionālajā operā.

Ziedot operas "Hamlets" atbalstam var, maksājot ar kredītkarti vai Paypal: <https://www.lnogasv.org/hamlets/>, vai rakstot čeku uz *Latvian National Opera Guild, Inc.* vārda, un nosūtot to uz: 29 East Gate, Manhasset, NY 11030-3423, USA.

LNOĢ prezidents Ivars Slokenbergs, LNO galvenais diriģents Mārtiņš Ozoliņš un Valsts prezidenta kancelejas vadītājs Andris Teikmanis

No kreisās: LNOĢ prezidents Ivars Slokenbergs, koncerta solisti - soprāns Adriana Gonsalesa, basbaritons un LNO valdes priekšsēdētājs Egils Siliņš, tenors Pjotrs Bečala, LNOĢ viceprezidente Iveta Grava, E. Siliņa dzīvesbiedre Karmena de Migale

LaPa mūzeja Mēneša priekšmets

Saulcerīte bēniņos

Daudzu māju bēniņos vai pagrabos atrodas sen aizmirstas lietas no citiem dzīves posmiem, kurām vairs nav praktiskas nozīmes. Šīs, bieži vien ikdienišķās, pat necilās lietas no jauna kļūst svarīgas, atceroties to radīšanas vai lietošanas vēsturi. Daļu mūzeja un pētniecības centra "Latvieši pasaulē" krājuma veido tieši šādi bēniņu atradumi. Kastēs ilgi glabātie un pēc tam mūzejam uzdāvinātie priekšmeti palīdz izstāstīt stāstu par latviešiem ārpus Latvijas – par sabiedrisko, kultūras vai politisko dzīvi ārzemju latviešu kopienās, par latviskās identitātes uzturēšanu un saglabāšanu svešumā.

Amerikā dzīvojošās latvietes Mairas Bundžas mājasbēniņos 2021. gada sākumā. Tie liecina par latviešu skolu popularitāti ASV, par to, kā ģimenes mēdza iesaistīties mācību procesā latviešu skolās trimdā, arī par latviešu valodas un kultūras nodošanu nākamajām paaudzēm ārpus Latvijas.

Vainags un zelta karpītes

Vainagu un karpītes Maira Bundža izmantojusi princeses Saulcerītes lomas atveidei Raiņa lugā "Zelta zirgs" Ņujorkā 1965. gadā, kad Raiņa 100 gadu jubilejai par godu Ņujorkas latviešu skolas uzveda lugu "Zelta zirgs". Šo ambiciozo projektu, iesaistot

vijas Nacionālā teātra aktrise Ņina Melbārde. Katra skola atsevišķi iestudēja savu cēlienu.

Maira Bundža, kurai tad bija desmit gadi un kuŗa tolaik bija skolniece Ņūdžersijas latviešu

2001) man uzšūva divus vienreizējus tērpus Saulcerītes lomai. Nezinu, vai viņai iedeva drēbi un „šnītes” (piegrieztnes), vai viņai pašai bija kaut kas jāizgudro, bet nebija viegli izveidot stikla kalna tērpu, lai tas pareizi kristu, – vēl tagad var redzēt, kur tas visur ir sasprausts un sadiegt. Pils tērpam mammai bija jāšūj daudzie spožie sequins (flīteri) dekorācijai. Tad matus man saskrullēja un iepūta vismaz vienu, ja ne divas kannas ar zelta matu krāsu. Nebija viegli vēlāk izmazgāt!”

Saulcerītes karpītes un vainadziņš

Maira Bundža princeses Zeltītes lomā Ņūdžersijas latviešu skolas iestudētajā uzvedumā "Sprīdītis" 20. gadsimta 60. gados

skolā, tēloja princesi Saulcerīti. Maira atceras, kā mamma viņai gatavoja tērpus: „Mamma (Austra Bundža, dzim. Purvinska, 1925-

Marisam Vētram – 120

19. jūlijā 120. jubilejā atcerējamies latviešu opermūzikas legendu – tenoru, rakstnieku un pedagogu Marisu Vētru. Un īpaši atceramies viņa mīlestību uz mūsu Balto Namu! Attēlos – Mariss Vētra titullomā Jāņa Kalniņa operā "Hamlets" – Pētera Rozļapas skicē un izradē

Ņujorkas latviešu skolas audzēkņi 20. gadsimta 60. gados

Tieši šādi priekšmeti – latviešu skolas teātra tērpi – tika atrasti pavisam septiņās Ņujorkas latviešu skolas, virsvadīja bijusi Lat-

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Triju Zvaigžņu ordenis Arturam Sokolovam

Valsts prezidents Egils Levits pasniedza Triju Zvaigžņu ordeni (IV šķiru) Latvijas Nacionālā baleta vadošajam baleta solistam Arturam Sokolovam par nozīmīgo radošo ieguldījumu Latvijas profesionālā baleta mākslā. Piešķirot visaugstāko valsts apbalvojumu, Arturs Sokolovs iecelts par Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieku.

Triju Zvaigžņu ordenis Annai Lauderei

Valsts prezidents Egils Levits individuālā ceremonijā Rīgas pili pasniedza Triju Zvaigžņu ordeni Hamburgas baleta trupas vadošajai baleta solistei Annai Lauderei par nozīmīgo radošo veikumu baleta mākslā, izcili turpinot Latvijas baleta tradīcijas un nesot Latvijas vārdu pasaulē. Piešķirot visaugstāko valsts apbalvojumu, Anna Laudere iecelta par Triju Zvaigžņu ordeņa komandieri.

“Paldies, Lauderē kundze, par to, ko Jūs darāt Latvijas kultūras labā. Es saku tieši apzināti – Latvijas kultūras labā, jo vienalga kur latvietis ir, viņš ir arī latviešu nācijas sastāvdaļa un nes Latvijas vārdu pasaulē. Man jāsaka, mums kopējs ir tas, ka arī es ilgāku laiku esmu dzīvojis Hamburgā. Es esmu tur bijis arī operā un studējis tur. Hamburga ir pilsēta, kas ir atvērta kultūrai, atvērta internacionālai kultūrai. Tas, ka jūs tur atrodaties un strādājat, protams, ir ļoti augsts starptautisks novērtējums. Džona Neimeiera balets ir zināms visā pasaulē. Jūs kā soliste, kas tur uzstāties, ir visiem baleta un kultūras mīļotājiem zināms un ar to tiek saistīts arī Latvijas vārds,” sacīja Egils Levits

Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pili individuālā ceremonijā pasniedza Viestura ordeni Nacionālo bruņoto spēku pulkvedim **Marekam Ozoliņam** un pulkvežleitnantam **Andrim Grīnvaldam**.

2021. gadā aprit 100 gadi kopš Latvijas Republikas *de iure* atzīšanas un Latvijas Republikas ārlietu dienesta izveidošanas. Atzīmējot šo nozīmīgo gadskārtu un apbalvojot ar augstākajiem valsts apbalvojumiem vairākus Ārlietu ministrijas diplomātus, Valsts prezidents un Ordeņu kapituls izteicis īpašu pateicību ilggadējiem ārlietu

dieneņa darbiniekiem, kuri ar savu pašizliedzīgo darbu devuši būtisku ieguldījumu Latvijas Republikas diplomātiskā un konsulārā dienesta atjaunošanā un stiprināšanā.

Valsts prezidents iepazīstas ar Rīga TechGirls izglītības programmas absolventu pieredzi

Rīgas pili Valsts prezidents Egils Levits iepazīst ar Rīga TechGirls mācību programmas “Iepazīsti tehnoloģijas” dalībnieču pieredzi un pārrunāja digitālo prasmju izglītības un karjeras iespējas.

Valsts prezidents akcentēja kā “neadekvātu situāciju, ka tehnoloģiju nozarē joprojām darbojas neliels skaits sieviešu un dažkārt valda stereotips, ka tā ir tikai vīriešiem piemērota darba vide”. Viņš augstu novērtēja Rīga TechGirls ieceri veicināt sieviešu digitālās prasmes un bija priecīgs iepazīties ar individuālu absolventu pieredzes stāstiem, kas vairojis un motivējis viņas turpināt digitālo izaugsmi un karjēru.

Valsts prezidents atsauca uz Rīga TechGirls programmas patroneses Andras Levites līdzdalību un uzsvēra sadarbības tīkla un kontaktu lomu, kur sievietes var sniegt atbalstu cita citai, iedrošināt, motivēt un palīdzēt jaunu prasmju apguvē vai karjeras veidošanā. Valsts prezidenta padomnieces Ieva Ilvesa un Alīse Pika pusgada garumā sniedza atbalstu sešām programmas dalībniecēm, un absolventes viesojās Rīgas pili uz noslēguma sarunu ar I. Ilvesu.

Lingvistikas olimpiādā Latvijas skolēns iegūst bronzas godalgu

18. Starptautiskajā Lingvistikas olimpiādā, ko attālinātā formātā rīkoja Ventspils Augstskola (VeA), Latvijas skolēns ieguvis bronzas godalgu, informēja VeA sabiedrisko attiecību speciālists Edgars Žukovskis. Ventspils Augstskolas (VeA) organizētā olimpiāda šogad notika attālinātā formātā un tajā piedalījās skolēni no 32 valstīm. Noslēguma ceremonijas laikā tika paziņoti medaļu ieguvēji individuālajā un komandu ieskaitē. Individuālajā ieskaitē uzvaras laurus plūca Nīderlandes pārstāvis Romāns Šabanovs, savukārt komandu sacensībā pāriekie bija Ukrainas jaunieši.

Latviju olimpiādā pārstāvēja astoņi skolēni no Rīgas Valsts 1. ģimnazijas (RV1Ģ) un RTU Inženierzinātņu vidusskolas. Vislabāk ar olimpiādas uzdevumiem galā tika **Nestors Starostins** (RV1Ģ), kas kopvērtējumā izcīnīja bronzas godalgu. Vien nepilna punkta atšķirībā no bronzas bija vēl viens Latvijas skolnieks Maksims Libensons (RV1Ģ), kurš ieguva atzinību. Atzinības rakstu gandrīz 300 dalībnieku konkurencē ieguva arī Lorens Martinsons

(RV1Ģ) un Džonatans Miks Melgalvis no RTU Inženierzinātņu vidusskolas.

“Saulsvija” ieripo Valkā, Valmierā, Limbažos

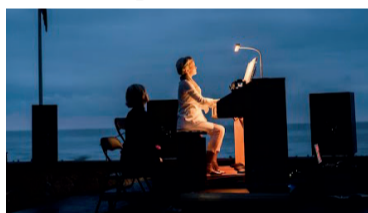
23. jūlijā Valkā, Strenčos, Valmierā, Burtniekos, Mazsalacā un Limbažos aizvadīts Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku norišu #dziediundejo2021 pirmais notikums “Saulsvija”.

Ceļš “Saulsvija” veidots kā klātienē mirkli un video fiksējums norisēs, kurā nepilnas stundas garumā ikvienā pašvaldībā īpašais svētku vēstnesis kopā ar atraktīvu ceļotāju-sveicinātāju nodos svētku organizatoru pateicības un dāvanas ikvienam, kurš gatavojās XII Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkiem, apguva svētku repertuāru, veidoja video sveicienus un video priekšnesumus, piedalījās videoklipu filmēšanā.

Pašvaldības sagaida svētku auto, pulcējušies nelielās grupiņās savas kopas ietvaros un ievērojot visus valstī noteiktos epidemioloģiskos noteikumus, daļa pašvaldību ir sarūpējuši šai dienai un stundai īpašu pārsteigumu un pateicības skolēniem un kopu vadītājiem.

Saullēkta koncerts Jūrmalas festivālā skan arī šogad

Jau par tradīciju Jūrmalas festivālā kļuvis pasauleslavenās ērgelnieces Ivetas Apkalnas saullēkta koncerts jūras krastā, kas šī gada festivālā notiks 30. jūlijā pulksten 7. Dzintaru pludmalē.

Šajā reizē, uzaustot saulei 30. jūlijā, jūras krastā izskanēs Johana Sebastiāna Bacha un amerikāņu minimālista Filipa Glāsa skaņdarbi. Ivetas Apkalnas izpildījumā klausītāji dzirdēs noslēgumu no Glāsa operas “Satyagraha” (tulkojumā no sanskrita “patiesības spēks”), kas veltīta Indijas neatkarības kustības vadītājam Mahātmam Gandijam, un meditātīvo skaņdarbu *Mad Rush*, kurā Filips Glāss uzrakstīja par godu Dalailamas pirmajai vizītei Ziemeļamerikā 1979. gadā.

Ārlietu ministrs piedalās diskusijā par ES noturību pēc Covid-19 krīzes

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs piedalījās Eiropas Savienības (ES) Vispārējo lietu padomes neformālajā sanāksmē Slovēnijā. Sanāksmes ievadā tika prezentētas Slovēnijas prezidentūras ES Padomē prioritātes. Sanāksmi noslēdza diskusija par ES noturību pēc Covid-19 krīzes, kurā tika apspriesta gan ES gatavība krīžu paredzēšanai un koordinācijā, gan ES noturības un autonomijas veicināšana.

Eiropas Komisija, atsaucoties ES dalībvalstu līderu februāra Eiropadomē paustajam aicinājumam, 15. jūnijā nāca klajā ar zi-

SPILGTS CITĀTS

Par apdraudēto demokratiju

Pasauleslavenā latviešu operdziedātāja **Elina Garanča** par tiesībām brīvi izteikties mūsdienu demokrātijā un to, ka, viņasprāt, tiesības brīvi izteikties mūsdienu demokrātijā ir ierobežotas. Intervijā Ojāram Rubenim Latvijas sabiedriskajā TV.

“Manuprāt, cilvēki ir palikuši vairāk virspusēji. Ir šovu un “wow” moments. Ļoti maz cilvēki investē un iegulda laiku, lai saprastu savu mākslas veidu. Lai sevi profesionāli attīstītu, lai nodrošinātu savu kā dziedātāja, piemēram, aizsardzību. Visi grib uzreiz. Vairāk nav tās cenzūras, nav analītisma, lai vispār saprastu, vai tas, ko mēs pašlaik darām, ir attiecīgi tam līmenim, kā tas ir bijis iecerēts. To savā ziņā šī modernā mediju pasaule ir iegriezusī, jo viss ir pieejams.

Cilvēkiem vairs nav tāda dziļuma un sapratnes par to, ko tu dari, kāpēc tu to dari, kam tu to dari un ko tu vispār gribi ar to pateikt. Ir “wow, bing, bong, bang”, un nākamajā dienā atkal pavisam kaut kas cits. (...)

Savulaik režisors **Alvis Hermanis** sacēla vētru ne tikai šeit Latvijā, bet arī Eiropā, kur viņam liedz strādāt viņa izteikumu dēļ. Viņš teica, ka demokrācija ir apdraudēta, bet ka viņa teātri tā nebūs apdraudēta, viņš iestāsies par pilnību. Kāpēc arī tu teici, ka demokrācija ir apdraudēta?

Tāpēc, ka mūsdienu demokrātijā nevienam vairs nav tiesību brīvi izteikties. Tu esi pakļauts cenzūrai – ja neesi bijis seksuālo minoritāšu pareizajā jomā, tad tu nevari būt aizsargots reliģiskajā jomā, tu nedrīksti runāt un jokot par blondinēm, par sievietēm vai vīriešiem, vai vienalga par ko. Tu vairs nedrīksti izteikties par ādas krāsu, par etnisko piederību. Visa šī kontrole par to, kā tu kaut ko pasaki vai kā tu kaut ko gribi no sevis dot, noņem informāciju, ko gribi pateikt.

Vissvarīgāk tagad ir, kā tu to pasaki, nevis tas, ko tu vispār gribi pateikt. Tas ir tāds virziens, kurā mums visiem ir atņemtas balss tiesības, un mēs kā tādas kazas vai aitas ar nodurtu galvu... Mums dod virzienu, un mēs, neskatoties ne pa labi, ne pa kreisi, to visu piecīšam un pat neprovocējam. Protams, ir jāskatās kāda situācija, ar kādiem izteikumiem. Nevajag būt aizvainojošam, bet man ir tiesības aizstāvēt savu viedokli un pateikt, ko domāju. Nevajag būt rupeklim, nevajag sļaut cilvēkam sejā un aizvainot viņu tīši, bet man ir tiesības pastāvēt par savu viedokli un pateikt, ka es tam nepiekrītu.

Es neesmu ne antiseksuāla, ne antipolitiska, ne homofobiska, ne rozā, ne zila, ne lillā, nekāda, bet vienkārši tāds ir mans viedoklis. Cilvēkam, acīmredzot, ir jāsaprot, kurā mirklī viņam ir jādistancējas un jāpasaka – tev ir tiesības pateikt to, ko tu domā.”

nojumu par Covid-19 pandēmijas laikā gūtajam mācībām. Lai nodrošinātu labāku ES sagatavotību sabiedrības veselības riskiem nākotnē, Eiropas Komisija ziņojumā iezīmējusi nepieciešamību gan pēc vienotas ES rīcības vakcīnu jautājumā, gan ciešas ES koordinācijas krīžu situācijās kopumā, kā arī finanču sfērā.

Diskutējot par ES atkopšanas pēc krīzes, E. Rinkēvičs uzsvēra nepieciešamību turpināt ciešu dalībvalstu koordināciju, vienotā tirgus un Šengenas zonas stiprināšanu un Eiropas stratēģiskās autonomijas veicināšanu, tai skaitā vakcīnu ražošanas spēju kāpināšanu.

Levits par cīņu pret Covid-19: saprātīgi domājoši cilvēki vacinējas

Valsts prezidents Egils Levits uzskata, ka vakcinācija pret Covid-19 ir labākais veids, kā ierobežot šīs slimības izplatīšanos, tādēļ saprātīgi, racionāli domājošiem cilvēkiem ir jāvakcinējas, lai mazinātu risku saslimt. Levits

prognozē, ka rudenī gaidāms saslimušo skaita pieaugums, un tas pamudinās vakcinēties arī tos, kas līdz šim vilcinājušies to darīt. “Pedagogiem, kuri strādā skolās, arī medicīnas iestāžu darbiniekiem būtu jāvakcinējas, lai varētu būt kontaktā ar saviem pacientiem vai skolotāju gadījumā – ar skolēniem. Un man jāsaka, ka valdības ieskatā, un es to atbalstu, bērnu un viņu ģimeņu intereses ir pirmajā vietā,” TV pārraidē sacīja Egils Levits. “Tātad, ja atsāksies mācības klātienē, tadā gadījumā valstij ir jābūt atbildīgai, un šie bērni nedrīkst tikt pakļauti augstam riskam. Līdz ar to, ja bērnam obligāti ir jāiet uz skolu un jābūt kontaktā ar pedagogiem, ciešā kontaktā vairāku stundu garumā, tadā gadījumā šiem bērniem un viņu vecākiem ir tiesības prasīt no valsts, lai valsts šādus riskus mazinātu. Tāpēc ir šāda prasība pedagogiem, kas attaisno to, ka varētu prasīt, lai viņi būtu vakcinēti, lai varētu klātienē strādāt skolā.”

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Saeimā augusta sākumā paredzēts sākt diskusijas

par obligātu vakcinēšanos pret Covid-19 vairākās profesijās strādājošajiem. Saeimā pārstāvētajās frakcijās viedokļi par šo jautājumu atšķiras un jau nākamnedēļ gaidāmas plašākas diskusijas. Aptaujājot Saeimas frakciju pārstāvjus, izskan iebildumi par iespējamo pienākumu vakcinēties visiem pedagogiem, medikiem un sociālās aprūpes iestāžu darbiniekiem. Koalicijā pārstāvētā Nacionālās apvienības frakcija šādu ieceri vērtē piesardzīgi un tiksies ar nozaru ministriem, stāsta partijas valdes locekle Saeimas deputāte Ilze Indriksone.

Skolu direktori atbalsta obligāto vakcināciju pret koronavīrusu

Izglītības darbiniekus pārstāvošajās organizācijās ir atšķirīgi viedokļi par vakcināciju. Latvijas Izglītības vadītāju asociācija paziņojusi, ka konceptuāli atbalsta obligātu vakcināciju pret Covid-19. Tikmēr Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (LIZDA) nesēn pabeigusi aptauju, kurā vairāk nekā puse respondentu pret obligāto vakcināciju noskaņoti negatīvi, vēsta Latvijas Televīzijas raidījums *Panorāma*. 23. jūlijā 50 skolu direktori, kuŗi ir Latvijas Izglītības vadītāju asociācijā, tikās ar izglītības ministri Anitu Muižnieci (Jaunā konservatīvā partija). Viņu vadītajās izglītības iestādēs ir salīdzinoši maz darbinieku, kuŗi nevēlas vakcinēties, proti, 2–3 cilvēki, ieskaitot tehnisko personālu. Šāda situācija ir arī Kandavas Kārļa Mīlenbacha vidusskolā. Taču skolas direktorei Daigai Pugai joprojām nav skaidrs, kā tiks organizēta darba attiecības ar tiem darbiniekiem, kas nevēlēsies vakcinēties. "Arī pēc šodienas sarunas diemžēl man nav līdz galam skaidrs, kā mums rīkoties situācijā, ja skolotājs nav vakcinējies. Vai viņš var nākt uz darbu, vai mums ir jāpieņem obligāti lēmumi, ka viņiem ir jāstrādā attālināti. Vai mums ir tiesības viņu atbrīvot no darba un meklēt citu risinājumu," sacīja Puga.

Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) sagatavojuši epidemioloģiskās drošības protokolu izglītības iestādēm, plānojot ļaut skolām darboties klātienē neatkarīgi no Covid-19 kumulatīvā rādītāja valstī, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumā *Rīta panorāma* sacīja izglītības un zinātnes ministre Anita Muižniece (JKP). Politikē uzsvēra, ka ir būtiski, lai pedagogi vakcinētos un šajā procesā īpaši svarīga ir arī sociālo partneru līdzdalība.

Latvija iegādāsies iedarbīgu un dārgu medikamentu

Medikaments ir monoklonālo antivielu preparāts "REGN COV2". Šis medikaments ir ļoti dārgs. Tā iegādei no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem atvēlēti vairāk nekā 200 000 eiro. Ar to pietiek 100 devu iegādei, lai ar medikamentu varētu apgādāt

vissmagāk slimos pacientus. VM Ārstniecības kvalitātes nodaļas vadītāja Sanita Janka norādīja: "Tas būs tiem pacientiem, kuriem kaut kādu iemeslu dēļ pēc vakcinācijas neveidojas antivielas vai viņus nevar vakcinēt, bet medikaments būs ar konsilija lēmumu. Un to lieto tikai ļoti īpašos, retos gadījumos. Ja būs tā kā uz do to brīdi, kad pacientu skaits stacionāros nav liels, tad es domāju, ka līdz gada beigām pietiks. Bet ja būs nepieciešams, iegādāsimies vēl šo medikamentu." Pašlaik viena Covid-19 pacienta ārstēšana slimnīcā vidēji izmaksā vairāk nekā 1800 eiro, neskaitot medikamentus.

Medicīnas vēstures muzejam – 60

Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs tika atklāts 1961. gada 20. jūlijā Rīgā Antonijas ielā 1. Tas ir viens no bagātākajiem šāda profila muzejiem pasaulē. Muzeja pamatā bija profesora Paula Stradiņa visu mūžu vāktā ar medicīnu saistīto priekšmetu kolekcija.

Profesors kolekciju dāvināja valstij un pats aktīvi piedalījās eksponātu aprakstīšanā, bet visu pabeigt nepaguva. Atvēršanas brīdī muzejam bija sešas nodaļas. Sākotnēji krājumā bija 12 300 dažādu priekšmetu un 9000 senu medicīniska natūra grāmatu. Tagad muzeja krājumā ir 190 tūkstoši vienību.

UNESCO aicina sievietes zinātnieces pieteikt savus mākslas darbus starptautiskai izstādei

Lai sievietēm zinātniecēm sniegtu iespēju starptautiski atspoguļot viņu radītos mākslas darbus kā reakciju uz Covid-19 pandēmiju, UNESCO aicina līdz 9. augustam pieteikt darbus starptautiskai izstādei, aģentūru LETA informēja UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas (LNK) komunikācijas konsultante Kitija Balcare. Viņa pavēstīja, ka izstādes mērķis ir parādīt sieviešu zinātnē radītos mākslas darbus, kas tapuši kā reakcija uz vīrusa pandēmiju. Saskaņā ar temu "Transformācija" ir iecerēts, ka izstādē publiskotie mākslas darbi aptvers gan sāpju, gan cerību tēmas, kā arī vienlaikus paplašinās priekšstatu par sabiedrību, kas lēmām atgūstas no pandēmijas. Pieteikt var gan digitālus, gan fiziskus darbus, piemēram, gleznas, skulptūras, fotogrāfijas vai citu žanru mākslas darbus. Ja piesakāmais darbs nav digitāls, pieteikumā var ietvert arī fiziskā darba fotogrāfiju.

Latvijas putni uz pastmarkām

Latvijas Pasts izdevis divas jaunas pastmarkas, papildinot iecienīto pastmarku seriju *Latvijas*

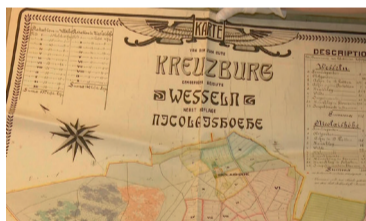
putni. Uz vienas no pastmarkām attēlots Latvijas Ornitoloģijas biedrības izvēlētais 2021. gada putns laukirbe, bet uz otras – dziedātājputns svilpis jeb sarkankrūtītis.

Pastmarka, uz kuras attēlota laukirbe, izdota 50 000 eksemplāru tirāžā. Tās nominālvērtība ir € 1,00, kas atbilst vēstuļu korespondences apmaksai svara katēgorijā līdz 20 gramu Latvijas teritorijā. Savukārt svilpim veltītās pastmarkas nominālvērtība ir € 1,27, un ar to var nosūtīt vēstuļu korespondenci svara katēgorijā no 21 līdz 100 gramu Latvijas teritorijā, bet tirāža sasniedz 50 000 eksemplāru. Papildus pastmarkām izdotas arī divas aplokšnes ar abu putnu attēliem, katra no tām – 1000 eksemplāru tirāžā. Pastmarku un aplokšņu dizaina autors ir mākslinieks Ģirts Grīva.

Krustpils pils saņem vērtīgu dāvinājumu

Jēkabpils Vēstures muzejs, kas saimnieko Krustpils pili, saņēmis vērtīgu dāvinājumu no baronu fon Korfu radnieka – fotogrāfijas un citas liecības par laikiem, kad pili dzīvoja baroni. Dāvinājumā saņemti gan foto albumi, gan dažāda izmēra kartes – pārsvarā datētas ar 19. gadsimta beigām vai 20. gadsimta sākumu. Materiāli ataino ne tikai Krustpils pils, bet arī citu īpašumu teritorijas, kas piederēja baroniem fon Korfiem.

Muzeja galvenā krājumu glabātāja Iluta Bērziņa sacīja: "Tā būs liela vērtība daudziem speciālistiem, pētniekiem un interesentiem par tā laika dzīvi, kā dzīvoja... Fantastiski materiāli par zemes apsaimniekošanu kā tādu. Viena no lielām bagātībām ir kartes, kuŗās mēs varam redzēt noteiktas muižas, pusmuižas, kas agrāk ir bijušas Korfu īpašumā, bet viņi tās iznomāja."

Baltvilka balvu bērnu literatūrā saņem Marts Pujāts

Jāņa Baltvilka balva rakstniecībā šogad piešķirta dzejniekam Martam Pujātam (*attēlā*) par dzejoļu krājumu "Ej nu ej", ko ilustrējusi Lāsma Pujāte un izdevusi izdevniecība "Liels un mazs".

Savukārt kā labākais bērnu un jauniešu grāmatu mākslinieks godināts Reinis Pētersons par

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums apmeklēja Montrealas latviešu sabiedrisko centru un tikās ar Latvijas goda konsulu Kvebekas provincē Robertu Klaiši un latviešu centra Montrealā vadītāju Andreju Vitolu. Vēstnieks Kārlis Eichenbaums pateicās par Montrealas latviešu darbīgumu, latviskuma uzturēšanu, kā arī atbalstu Latvijai. Vēstnieks Latviesu centra bibliotēkai nodeva grāmatas, kas izglīto, stiprina pašapziņu un latviskumu.

AUSTRIJA. 20. jūlijā Latvijas vēstniece Austrijā Veronika Erte atvadu vizītē tikās ar Austrijas Federālās Eiropas un starptautisko attiecību ministrijas ģenerālsēkretāru vēstnieku Pēteru Launski-Tifentālu (*Peter Launsky-Tieffenthal*). Vēstniece un ģenerālsēkretārs pārrunāja abu valstu divpusējo sadarbību. Kā īpaši nozīmīga tika vērtēta Valsts prezidenta Egļa Levita vizīte Austrijā. Sarunas partneri pārrunāja arī starptautiskās politikas jautājumus. Austrijas Federālās Eiropas un starptautisko attiecību ministrijas ģenerālsēkretārs vēstnieks Pēters Launski-Tifentāls atzinīgi novērtēja vēstnieces Veronikas Ertes ieguldījumu abu valstu divpusējo attiecību pilnveidošanā.

MELNKALNE. 19. jūlijā Cetiņē Latvijas Republikas ārkārtējā un pilnvarotā vēstniece Agnese Kalniņa iesniedza akreditācijas vēstuli Melnkalnes prezidentam Milo Džukanovičam (*H.E. Mr Milo Đukanović*). Tikšanās laikā pēc oficiālās akreditācijas ceremonijas notika īsa saruna ar prezidentu, kuŗas laikā tika pārrunātas abu valstu politiskās, ekonomiskās un drošības aktualitātes. Prezidents interesējās arī par Latvijas panākumiem cīņā ar COVID-19 pandēmiju.

UZBEKISTĀNA. 23. jūlijā Latvijas vēstniecība Uzbekistānā kopīgi ar Uzbekistānas Republikas Starptautisko attiecību un draudzību sakaru ar ārvalstīm komiteju, Latvijas-Uzbekistānas Draudzības biedrību rīkoja apaļā galda videokonferences diskusiju par temu "Tautas diplomātijas loma draudzīgu attiecību attīstībā starp Latviju un Uzbekistānu". Diskusijā ar prezentācijām piedalījās Uzbekistānas Republikas Starptautisko attiecību un draudzību sakaru ar ārvalstīm komitejas vadītāja vietnieks V. Tjans, Uzbekistānas vēstnieks Latvijā K. Sultanovs, ISMA filiāles Ferganā vadītāja vietniece N. Vorobjova, Uzbekistānas informāciju centra Latvijā priekšsēdis O. Abdusaidovs, kā arī vairāku Uzbekistānas nacionālo mediju pārstāvji.

ilustrācijām Ineses Zanderes garstāstam "Puika ar suni. Otrā burtiņa. Bunkurs" (Liels un mazs), Anti Sāra garstāstam "Perts sprūkās" (Liels un mazs), kā arī Daniila Harmsa dzejoļu krājumam "Ļoti briesmīgs notikums" (Liels un mazs).

Savukārt AS "Latvijas Valsts meži" balva "Jaunaudze" par debiju bērnu literatūrā un grāmatu mākslā pasniegta Kitijai Rolei par ilustrācijām Lienes Bērziņas literārajai pasakai "Ķiverēns" (*Be the Bear*). Balva ik gadu tiek pasniegta, svinot rakstnieka Jāņa Baltvilka dzimšanas dienu, 24. jūlijā. Šogad balva tika pasniegta 17. reizi, ceremonija notika Latvijas Universitātes Botāniskajā dārzā.

"Noslēpumainie viduslaiki" ar Arņa Medņa mūziku

Digital Art house telpās Rīgā šobrīd top Baltijā vēl nebijis notikums – multimedijāla izrāde "Noslēpumainie viduslaiki" ar mūziķa Arņa Medņa oriģinālmūziku un viduslaiku dzeju, kas vizuāli savīta ar Hieronīma Bosa gleznu video-projekcijām. Jaunajā izrādē senie mūzikas instrumenti apvienoti ar mūsdienu elektroniku. Pirmizrāde gaidāma 5. augustā.

Rīga pārtop par 19. gadsimta Vini – Latvijā top vērienīgais seriāls *Sisi*

Latvijā jau kopš šī gada maija tiek filmēts līdz šim lielākais starptautiskais kino projekts – vācu vēsturiskā daudzseriju mākslas filma "Sisi", kas vēsta par pēdējās Austroungārijas imperātores Elizabetes jeb Sisi dzīvi.

Seriāla filmēšana notikusi arī Lietuvā, Viļņā. *Sisi* būs patiesos notikumos balstīts stāsts par Bavārijas hercogienes, vēlāk Austrijas imperātores Elizabetes, ģimenē sauktas par Sisi, vētraiņiem dzīves liklokiem.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

Ziņas īsumā

• **Akmens laikmeta apbedījumam Riņņukalnā** ģenētiķi konstatējuši mēri. Tas pagaidām ir pasaulē senākais zināmais mēra gadījums. Atklājumu veikuši pētnieki Ķīles universitātē, kur glabājas Latvijas teritorijā arheoloģiskajos izrakumos uzietā pirmiedzīvotāja galvaskausis.

• Ventspils novads, nu jau bijušie Rojas un Dundagas novadi, kā arī vietējie libieši vēlas Ziemeļkurzemes vēsturiskajā libiešu teritorijā izvietot ceļa zīmes **libiešu valodā**, tomēr VSIA "Latvijas Valsts ceļi" zīmju izvietojumu nesaskaņo. Zīmju libiešu valodā izmantošanu ļauj Valsts valodas likums un nupat pieņemtais Vēsturisko zemju likums. Sarakste ar "Latvijas Valsts ceļiem" turpinās vairākus mēnešus un nu libiešu krastā tapis vides mākslas objekts. Libieši šobrīd uzņēmumam nosūtījuši noslēdzošo vēstuli un negatīvas atbildes gadījumā vietējie ir gatavi citām akcijām.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

JURIS
LORENCIS

Kamēr ASV un Kanadas rietumos joprojām plosās mežu ugunsgrēki, Eiropu piemeklējuši spēcīgi plūdi. Vācijā un Beļģijā saskaitīti ap 200 bojā gājušie, vairāki simti tiek uzskatīti par bezvēsts pazudušiem. Vācijā tie esot bijuši lielākie plūdi pēdējo simt gadu laikā. Kanclere Angela Merkele izteikusies, ka “vācu valodā trūkst vārdu, lai aprakstītu redzēto postu”. Patiesībā agrāk Vācijā un citviet Eiropā notikuši vēl lielāki plūdi. Par tiem stāsta hronikas un atzīmes uz viduslaiku baznīcu mūriem. Politiķi notikušajā vaino globālās klimata pārmaiņas. Izdevīgs temats pirms septembrī paredzētajām Vācijas parlamenta vēlēšanām! Tikmēr mediji norāda arī uz citiem katastrofas cēloņiem. Pirmkārt, glābšanas dienesti un civilā aizsardzība Vācijā esot “trešās pasaules” valstu līmenī, tāpēc iedzīvotāji laikus neesot saņēmuši brīdinājumus par iespējamajām briesmām. Otrkārt, Rietumeiropa un īpaši jau Vācija esot blīvi apbūvēta, burtiski pārklāta ar betonu, asfaltu un bruģi. Upes “iegrožotas” mākslīgos krastos, bez palienēm. Tāpēc lietus ūdenim vienkārši vairs nav kur palikt. Treškārt, notikušajā vainojama arī pašu cilvēku vieglprātība. Ja kāds vēlas celt māju pašā kalnu upes krastā (kas par skatu!), tad viņam jāreķinās, ka vismaz reizi simt gados tā labākajā gadījumā applūdis, sliktākajā – vienkārši tiks aizskalota, kā tas notika šo-

reiz. Šajos plūdus daži noslikuši tikai tāpēc, ka centušies glābt nevis dzīvību, bet gan automašīnu.

Ja planētas klimats tiešām mainās, tad pamatots ir jautājums – ko darīt? Skaidrs, ka to neglābs atbilstoši valstu atteikšanās no plastmasas karotītēm un ausu tīrāmjiem kociņiem. Arī šī gada 14. jūlijā pieņemta Eiropas Komisijas likumu pakete, kas paredz pēc 2035. gada Eiropas Savienībā aizliegt pārdot jaunus automašīnas ar ierastajiem iekšdedzes dzinējiem. Elektriskais auto, uz kuŗu tiek liktas tik lielas cerības, tiešām neizdala izplūdes gāzes. Tomēr gluži mūžīgais dzinējs tas arī nav. Akumulatoru uzlādēšanai vajadzīga enerģija, kas tiek ražota elektrostacijās. Ūdens spēkstacijas, vēja turbīnas un saules baterijas spēj ģenerēt vien nelielu daļu vajadzīgo jaudu, pārējo iegūst kodolspēkstacijās vai, sadedzinot fosilo kurināmo, pirmām kārtām gāzi. Patiesībā pati “zaļākā” un dabai draudzīgākā šobrīd ir kodolenerģija. Rekordiste te ir Francija, šajā valstī 73% elektrības ģenerē kodolspēkstacijas. Daudz neatpaliek Slovēnija (54%), Ukraina (53%) un Ungārija (51%). Tikmēr Vācijā pēc 2011. gadā notikušās Fukušimas spēkstacijas avārijas Japānā nolēma pilnībā atteikties no kodolenerģijas. Tas bija emocionāls, nepamatots (jo Fukušimas avāriju izsauca cunami vilnis), utvērēdīgs un politiski bīstams lēmums, kuŗam savu roku

pielika arī gāzes lobījs. Neraugoties uz Polijas, Ukrainas un Baltijas valstu iebildumiem, Merkeles valdība atbalstīja gāzes cauruļvada “Nord Stream 2” celtniecību Baltijas jūrā. Paredzams, ka pa šo cauruļvadu Vācija ik gadu saņems 55 miljardu kubikmetru Krievijas gāzes. Līdz ar to Vācija, lielākā un ietekmīgākā ES valsts, kļuvusi par Krievijas kļīniece. Jo nav nekas vienkāršāks kā noslēgt gāzes krānu!

Ir vēl viens apstākļs, kuŗa dēļ ES un pārējo attīstīto valstu centieni glābt klimatu ir lemti neveiksmei. Jo kas tad ražo oglekļa bāz gāzes izmešus un atkritumu kalnus? Patērētāju sabiedrība! Bet lielākā daļa pasaules ir vēl tikai ceļā uz to. Grūti iedomāties, ka līdz šim pieticīgie ķīnieši un indieši būs pierunājami atteikties no privātmājām, automašīnām, motocikliem, ledusskapjiem, gaisa kondicionētājiem, ceļojumiem un citiem “civilizācijas labumiem”. Kopā tie ir 2, 9 miljardi cilvēku! Rindā jau gaida Pakistāna, Bangladeša, Indonēzija. Strauji augošais Āfrikas kontinents, kuŗā dzīvo 1,4 miljardi cilvēku. Tāpēc patiesās problēmas vēl tikai priekšā. Pasreizējā zinātnes attīstības līmenī redzama tikai viena iespēja, kas atrisinātu cilvēces vajadzību pēc lētas, drošas un ekoloģiski nekaitīgas enerģijas. Tā ir vadāma kodolsintēzes (nuclear fusion) reakcija. Neraugoties uz pusgadsimtu ilgiem pūliņiem, fiziķiem

izdevies nodrošināt ļoti īslaicīgu reakcijas laiku, vien dažas sekundes. Tāpēc pagaidām cīņa ar klimata pārmaiņām sākas mūsu galvās un ikdienas paradumos. Mazāk pirkt nevajadzīgas lietas, izslēgt aiz sevis gaismu, nosiltināt mājokli, biežāk lietot sabiedrisko transportu. Atteikties no saimniecības, kuŗā galvenais kritērijs ir tikai un vienīgi peļņa. Mans skolas biedrs, kuŗš strādā par kravas mašīnas šoferi Skandināvijā, stāsta, ka viņam vairākas reizes nācies vest pilnīgi identiskas kravas tur un atpakaļ. Piemēram, vispirms papīra dvieļus no vienas noliktavas Norvēģijā uz citu noliktavu Dānijā un tad tieši tādus pašus dvieļus no Dānijas uz Norvēģiju. Un tas viss tikai tāpēc, ka preču cenas svārstās, un automātiska datora programma vienā brīdī fiksējusi peļņu.

Saprotams, ka Latvijas, kuŗā dzīvo tikai 0, 02 % planētas iedzīvotāju, ietekme uz pasaules klimatu ir niecīga. Mums atliek tikai piemēroties iespējamajiem nākotnes riskiem. Vai Latvijā ir iespējami lieli plūdi? Ilgstošu lietavu dēļ – ne. Mums ir meži un purvi, kas darbojas kā dabiski “sūkļi” un lietus laikā uzsūc lieko ūdeni. Postošu plūdus Latvijā var izraisīt ledus sastrēgumi upēs (Daugava, Gauja, Ogre) vai vētra Baltijas jūrā, kad stiprs vējš sadzen ūdeni Daugavā. Ja klimata pārmaiņas patiešām notiek, tad šogad tās Latvijai atnesušas lieliskus laika

apstākļus – snīgiem bagātu ziemu un siltu, saulainu vasaru. Tādu es atceros savu bērnību. Slēpes un gaismas pieliet, apsnidzis mežs. Iespēja slidot kilometriem tālu pa aizsalušo Aiviekstes upi. Vasaras, kas tika pavadītas pie ūdeņiem un futbola laukumā. Bet kas mūs sagaida nākotnē? 2019. gada jūlijā Čīrihes Tehnoloģiju institūta zinātnieki publicēja pētījumu “Saprast klimata pārmaiņas: pilsētu analogi” (“Understanding climate change from a global analysis of city analogues”). Tajā prognozēti laika apstākļi 520 pasaules pilsētās 2050. gadā, turklāt tas izdarīts visai uzskatāmā veidā – salīdzinājumos. Izrādās, pēc trīsdesmit gadiem Stokholmā būšot Budapeštas, Londonā – Melburnas, Čikāgā – Sentluisas, bet Toronto – ASV galvaspilsētas Vašingtonas klimats. Savukārt rīdiznieki varēs baudīt laika apstākļus, kādi šodien valda Austrijas galvaspilsētā Vīnē – samērā maigās ziemas un karstas, sutīgas vasaras. Ja tā, tad uz pārējās pasaules fona Latvija būs ļoti iekārojama vieta dzīvei.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA
BENFELDE

Tas, ka priekšvēlēšanu kampaņa sākusies vairāk nekā gadu pirms Saeimas vēlēšanām, labi redzams katram, kuŗš kaut nedaudz seko politikas norisēm Latvijā. Partijām par savu pašreklāmu pašlaik vēl nav oficiāli jāmaksā kā par kampaņu, turklāt tūlīt Latvijas budžetā tiks ieskaitīti pirmie miljoni no Eiropas Atveseļošanas fonda. Tas, ka daļai politiķu ir pilnīgi vienaldzība, kā savā starpā sarīdīt iedzīvotājus, ja vien Saeimas vēlēšanās var dabūt vairāk balsu, nepārsteidz. Tāpat, iespējams, šie politiķi cer, ka jēga var sanākt liela un rudenī pat varbūt izdotos nepieņemt nākamā gada budžetu un gāzt valdību. Droši vien šiem politiķiem tas pat ļoti patīktu, jo tad varētu skaļi kliegt, ka valdība vainīga, un sarīkot tādu publisku premjera “noēšanu”. Un, protams, ja valdību gāztu, tad beidzot varētu tikt pie Eiropas miljonu dalīšanas.

Tiesa gan, vērojot notiekošo, brīžam gribas jautāt, vai viss tiek darīts apzināti, vai arī ir lēmumi, kuŗi pieņemti principu vārdā, bet rezultāts var izrādīties visai bēdīgs.

Par to, ka plaisa starp turīgākajiem un mazāk turīgiem vai pat nabadzīgiem cilvēkiem pieaug – un ne tikai Latvijā –, runāts un rakstīts diezgan daudz. Tagad šo šķelšanās un pretstāvēšanas procesu vakcinēšanās ir paātrinājusi

vairākas reizes, jo nu jau pretējos uzskatos savā vidū ir gan vieni, gan otri. Tiesa gan, arī tas notiek visur pasaulē, un, piemēram, franči ar savu “lielās revolūcijas ģenu” asinis jau ir paspējuši gan sarīkot varenas demonstrācijas, gan aizdedzināt vakcinācijas centru valsts dienvidrietumos.

Protams, par sekām, ja vakcinēšanās atkal tiks palēnināta (un rudenī trešais pandēmijas vilnis Latvijā var skart ļoti smagi), neinteresē referendumu piekritējus. Ja valdība jākritizē, tiek atgādināts, ka šobrīd Latvijā vakcinējusies tikai mazliet vairāk par trešdaļu iedzīvotāju, un vainīga esot tikai valdība. Un tad jau nākamajā teikumā tiek sacīts, ka obligātā vakcinācija nav pieļaujama, kā valdība uzdrošinoties to prasīt. Protams, to Eiropas valstu demokrātijā, kuŗas ievieš obligāto vakcināciju atsevišķās nozarēs, esot visai apšaubāma un nereti tālāk seko argumenti par mūsu īpašo vēsturi un demokrātijā, kuŗi patiesībā neatšķiras no Kremļa saimnieka argumentiem par Krievijas “īpašo demokrātijā”.

Tomēr ir kāds lēmums, kas pārsteidza, it īpaši, ja atceramies, ka ir pasākumi, kuŗi tiek atcelti vai pārveidoti tā, lai nesaskartos tūkstošiem cilvēku, starp kuŗiem daļa noteikti nebūs vakcinēta. Proti, manuprāt, tas ir stāsts par Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu

un deju svētkiem un Rīgas “Baltijas praidi”.

Sākotnēji bija paredzēts, ka XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki notiks Rīgā 2020. gada vasarā, bet tos pārcēla sakarā ar Covid-19 izplatīšanos Latvijā. Kad kļuva skaidrs, ka vīruss nav pazudis un infekcijas izplatīšanas riski ir ļoti augsti, sākās plašas un nopietnas diskusijas, vai tie var notikt šovasar. To atcelšana nozīmētu, ka tie, kuŗi šogad pabeidza vidusskolu, tā arī paliktu bez saviem dziesmu un deju svētkiem, turklāt tika atgādināts, ka jaunieši ieguldījuši lielu sagatavošanās darbu, ka daudzi kori un deju kopas mēģināja attālināti, katrs dziedot un dejojot, piemēram, savās mājās, un vadītājs, to visu “lika kopā” uz datora ekrāna, lai varētu dot padomu, konsultēt, ko darīt labāk. Tika pieminēta arī tradīcija – kā zināms, pirmie svētki notika 1960. gada 23. jūnijā, bet bērnu un jauniešu priekšnesumi bija arī neatņemama liela Dziesmu un deju svētku tradīcija. Diskusijās iesaistījās gan pašdarbības vadītāji, gan ārsti, un beigu beigās tika nolemts, ka svētki būs, bet citādā formātā. Tie sākās 12. jūlijā, un publikācijā telpā tos nevar īpaši pamanīt, ja tam speciāli neseko, koncerti nenotiek visiem kopā vienā vietā, bet novados, tie tiek nofilmēti un vēlāk tos varēs redzēt gan sabiedriskajos, gan citos me-

dijos. Visām norisēm ir savi drošības pasākumi, un, manuprāt, var sacīt, ka tomēr “vilks paēdis un kaza dzīva”, lai gan svētku gaisotne ir ļoti atšķirīga.

Uz šo rūpju fona par epidemioloģisko drošību pārsteidz, ka tiek atļauts starptautisks pasākums no 2. līdz 7. augustam, kas būšot līdz šim lielākais Baltijas praidis. Tiesa gan, tā rīkotāji skaidro, ka visi pasākumi tikšot translēti tiešraidē un būšot iespēja tajos piedalīties attālināti, viņi sekošot visiem epidemioloģiskajiem ierobežojumiem, bet pasākums jau nav tikai gājiens, paredzētas arī sieviešu stand-up jeb stāvizrādes, slavenu Latvijas komiķu “cepiens” par sabiedrības aktualitātēm, diskusijas par vīrdzimuma ģimeņu ikdienas izaicinājumiem, par veselības jautājumiem un sabiedrības grupu iekļaušanas jautājumiem, filmu dienas, “Latvian Drag King Collective” uzstāšanās, kopienas talantu tikšanās un citi notikumi. Manuprāt, šobrīd ļoti nervozo sabiedrību tas var sašķēlēt vēl vairāk, jo Latvijā attieksme pret jautājumiem, kas saistīti ar citādo, atšķirīgo, ir ļoti sakāpināta un jūtīga arī apstākļos, kas nav dēvējami par ārkārtas. Atliek cerēt, ka nenotiks incidenti – kā tas kādreiz ir bijis – un pasākums neviros un neaudzēs savstarpējo nesaprašanos, pat naidu. Saprotu, ka Rīgas

Šķeļošā politika

dome vēlas ievērot visu cilvēku tiesības, un tas ir tikai apsveicami, bet vai šajos pandēmijas apstākļos jānotiek visiem iecerētajiem pasākumiem?

Lai kā tur arī būtu, diemžēl apzināti, bet turpinās sabiedrības šķelšana, un daļai politiķu nav nekādu robežu, kuŗām viņi nespētu pārkāpt naudas un varas dēļ pavisam apzināti un mērķtiecīgi. Piemēram, Zaļo un Zemnieku savienības (ZZS) un Latvijas Zaļās partijas (LZP) valdes priekšsēdētājs, Saeimas deputāts Edgars Tavors Latvijas Radio pauda, ka vakcīnai pret Covid-19 viena no blaknēm var būt arī ķermeņa paralīze. Vēlāk gan viņš taisnojās, ka ir pārteicies, un ar ķermeni ir domājis tikai seju. Protams, daļa radioklausītāju atcerēsies tikai viņa apgalvojumu, bet ne vēlāko taisnošanos un speciālistu skaidrojumu par to, kā ir patiesībā. Tādēļ, klausoties politiķu paziņojumos acimredzot jābūt ļoti uzmanīgiem, un arī nedrīkst ticēt Saeimas deputāta katram vārdam. Mums jāklūst gudrākiem.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

RICHARDS TREIJS

Pārliecināts demokrats visu mūžu ★

Latvijas otrajam prezidentam (08.04.1927 – 09.04.1930) Gustavam Zemgalam – 150

Pēc Latvijas pirmā Valsts prezidenta Jāņa Čakstes negaidītas aiziešanas viņšaulē 1927. gada 14. martā šo amatu, kā tas bija paredzēts Satversmē, pagaidām izpildīja Saeimas priekšsēdis Dr. Pauls Kalniņš. Taču tas nevarēja vilkties ilgi. Jau 5. aprīlī Augstajā namā notika jaunā prezidenta vēlēšanas. Labējo spēku kandidāts bij. iekšlietu ministrs Alberts Kviesis (Latviešu zemnieku savienība) saņēma 44 balsis, kreiso spēku kandidāts bij. tieslietu un iekšlietu ministrs Pēteris Juraševskis (Demokrātiskais centrs) – 41 balsi, 10 deputāti atturējās. Tā kā neviens no pretendentiem nebija ieguvis pat minimālo 51 balsi, tūdaļ notika otrs balsojums, kurā rezultāti attiecīgi bija 45, 41 un 9. P. Juraševska kandidātūra līdz ar to atkrita. Trešajā kārtā A. Kviesis saņēma 45 balsis, 51 (!) tautas kalpam atturoties. Zālē atskanēja starpsauciens: "Vajadzēja otrādi!" (..)

Deviņi nesekmīgie balsojumi parādīja, ka jāmeklē kompromisa figūra. Sociāldemokrāti – lielākā frakcija Saeimā – tādu jau bija sameklējuši bij. apsardzības ministra Gustava Zemgala (Demokrātiskais centrs) personā. Sociāldemokrātu frakcijas līderis F. Cielēns, kas šajā laikā bija arī ārlietu ministrs, par to interesanti stāsta savos memuāros "Laikmetu maiņā": "Par manu

jau bija deputātu rokās.

8. aprīlī par Valsts prezidentu ar 73 balsīm, pret balsojot 23, ievēlēja G. Zemgalu. Acīmredzot par viņu balsoja arī labējais bloks, jo savu kandidātūru vairs neizvirzīja.

G. Zemgala sabiedriskā un pēc tam arī politiskā darbība iezīmējās jau 20. gadsimta sākumā, kad 1871. 12. augustā Džūkstes pagasta amatnieka ģimenē dzimušais latviešu jauneklis bija absolvējis Maskavas universitātes Juridisko fakultāti. Līdztekus maizes darbam advokatūrā viņš 32 gadus (!) bija Rīgas Latviešu amatnieku palīdzības biedrības krājaizdevu kases vadītājs.

Jaunajam tiesībniekam bija tuva arī māksla un dzeja. Tālab nav nekāds brīnums, ka G. Zemgals rūpējās par Rīgas Jaunā teātra celšanu Romanova (tag. Lāčplēša) ielā 25, par nozīmīgu darbu uzskatīdams pirmām kārtām Raiņa un Aspazijas lugu iestudēšanu. Viņš sākumā teātrī bija valdes loceklis, pēc tam tās priekšsēdis.

Otrs vaļasprieks G. Zemgalam bija žurnālistika. Viņš pats nebija liels rakstītājs, bet prasmīgs redaktors un izdevējs gan. Ar G. Zemgala vārdu ir saistīti vispirms tādi demokrātiski izdevumi kā laikraksts *Jaunā Dienas Lapa* (1905 – 1918) un žurnāls *Domas* (1912 – 1915). Cariskās

Gustavs Zemgals. 1930. gads

G. Zemgals bija valstsvīrs, kas politiskajās attiecībās nepieļāva nekādus nevajadzīgus asumus, bija tolerants pret citādiem uzskatiem un noteikts galējību pretinieks. Grūtos apstākļos audzis, viņš bija ļoti vienkāršs un neatzina nekādas ārišķības. Panākt visu sabiedrības slāņu iesaistīšanu valsts demokrātiskajos institūtos G. Zemgals uzskatīja par vienu no svarīgākajiem Valsts prezidenta amata uzdevumiem. Viņš allaž rūpējās par Latvijas starptautiskā prestiža vairošanu.

Kad 1929. gadā radās iespēja doties valsts vizītē uz Zviedriju, G. Zemgals tūdaļ atsaucās. Ārēji šis brauciens šķita kā vienkārša reprezentācija, bet, padomājot dziļāk, tas nozīmēja Latvijai pilnīgu atzišanu Skandināvijā, kārtējo soli uz priekšu jaunas valsts iekļaušanai Ziemeļeiropas demokrātisko zemju saimē.

Prezidentam šis nebija viegls uzdevums, jo mulsināja gan protokols, gan valoda. Viņš vaicāja Latvijas sūtnim Zviedrijā Kārlim Zariņam: "Kā tad man ir karalnamā jāuzvedas?", sekoja atbilde: "Tik vienkārši, cik vien varat."

Gustavs Zemgals un Zviedrijas karalis Gustavs V Latvijā Valsts prezidenta vizītes laikā Zviedrijā. Stokholma, 1929. gada 27. – 28. maijs

Triju Zvaigžņu ordeņa dome (no kreisās): Saeimas deputāts K. Pauļuks, Lielkrusta komandieris K. Ulmanis, Ministru prezidents P. Juraševskis, Valsts prezidents (priekšsēdētājs) G. Zemgals, Saeimas deputāts O. Nonācs, Valsts prezidenta sekretārs J. Grandavs

priekšlikumu kandidēt uz valsts prezidenta amatu Zemgals bija pārsteigts, tas viņam nāca pavisam negaidīti. Viņš reaģēja tūlīt un katēgoriski atteicās. Kad nu es gribēju izziņāt motīvus, tad mans kandidāts vaļširdīgi atzinās – viņš pavisam neesot piemērots šim amatam, jo nezinot diplomātisko etiķeti un nevarēšot reprezentēt valsti ārvalstu pārstāvju priekšā, jo neprotot ne franciski, ne angļiski.

Tad nu lietoju visu savu runas mākslu, lai pierunātu Zemgalu kandidēt. Pie diplomātiskās etiķetes pieradis, sākumā augstākie ierēdņi palīdzēs ar padomiem. Grūtāk būs ar valodām. Protams, ka ar vācu un krievu valodām nepietiek, lai sarunātos ar ārvalstu diplomātiem. Franču valoda katrā ziņā būs jāiemācās."

Pēc dažām dienām G. Zemgals deva piekrišanu atbildi. Tālakais

beztiesības apstākļos progresīvajiem avižniekiem neklājās viegli. Redaktora gaitas avizē *Mūsu Laiki* (1906 – 1907) G. Zemgalam beidzās ar trīs mēnešu arestu vai 300 rubļu lielu soda naudu...

Rīdzinieki, īpaši vidējie slāņi, labi pazina enerģisko un izdarīgo juristu G. Zemgalu. Tālab pēc Februāra revolūcijas pilsētnieki viņam droši uzticēja atbildīgos Rīgas pilsētas galvas pienākumus. To vajadzēja darīt arī 1918. gada rudenī. G. Zemgals vienlaikus rosmīgi piedalījās neatkarīgās Latvijas izveidē, kļūdamas ne tikai par priekšparlamenta – Tautas padomes – locekli, bet arī par tās priekšsēža J. Čakstes biedru. Tieši G. Zemgals 1918. gada 18. novembrī pasludināja suverēnās Latvijas nodibināšanos, deklarēdams:

"Mūsu vienīgā vēlēšanās – lai

Latvijai saules mūžs! Lai dzīvo demokrātiskā Latvija!"

1919. gads bija vissmagākais pārbaudījumu laiks jaunajai Republikai. Uz G. Zemgala pleciem šajā laikā gūlās visa Tautas padomes darba organizēšana, jo J. Čakste ilgstoši atradās miera konferencē Parīzē. G. Zemgals līdz ar vairākiem citiem Latvijas vadītājiem nokļuva pat vācu apcietinājumā, bet tas nemazināja viņa uzticību savai valstij.

Atbildība par Republikas likteņiem ar katru gadu pieauga. Ne velti no 1921. līdz 1923. gadam G. Zemgalam vajadzēja ieņemt atbildīgo apsardzības ministru amatu Z. Meierovica vadībā. Klāt vēl nāca I. Saeimas (1922–1925) deputāta pienākumi. (..)

G. Zemgalam laimējās atrasties arī Republikas pirmās desmitgades svinību degpunktā. 1928. gada 18. novembrī viņš

atkal runāja Nacionālajā teātrī, cita vidū sacīdams: "Šis lielais notikums ievadīja jaunu laikmetu Latvijas vēsturē. Šai faktā izpaudās mūsu tautas dziļākie gadsimteņus lolotie centieni. Valsts izsludināšana radīja uzdevumus, kas pacēlās pāri visiem citiem uzdevumiem." (..)

Kā Brīvības pieminekļa komitejas priekšsēdis G. Zemgals pašķīra ceļu sen iecerētā nacionālā monumenta būvniecībai. Komiteja 1929. gada 19. septembrī pieņēma lēmumu griezties pie Rīgas pilsētas domes piemērotas vietas ierādīšanai pieminekļa celtniecībai. G. Zemgals un viņa domubiedri noraidīja ideju veidot šo monumentu nevis Brīvības bulvārī, bet Daugavmalā, Ķīpsalā vai Klīversalā. Jau tā paša gada 17. oktobrī tika izsludināti pieminekļa projekta sacensības noteikumi.

Gustava V atbildes vizīte Latvijā notika 1929. gada 29. un 30. jūnijā.

G. Zemgala pilnvaru laiks beidzās 1930. gada 9. aprīlī. Otrreiz kandidēt uz augsto amatu viņš katēgoriski atteicās. Personīgā vara un gods G. Zemgalu absolūti neinteresēja. Viņš bija kalpojis savai valstij un tautai pienākuma pēc un tagad vēlējas aiziet privātajā dzīvē. It īpaši smagi G. Zemgalu nospieda viņa dzīvesbiedres Emīlijas pārāgrā nāve.

Tomēr politiķis galu galā ņēma virsroku pār parastu pilsoni. Ceturtās Saeimas vēlēšanās, kurās notika 1931. gada 3. un 4. oktobrī, eksprezidents bija pirmais kandidāts Demokrātiskā centra partijas sarakstā visos piecos Latvijas vēlēšanu apgabalos. Viņš savā listē visur ieguva arī vislielāko balsu skaitu. Parlamentā G. Zemgalu ievēlēja par ārlietu, kā arī finanču, tirdzniecības un rūpniecības komisijas locekli. (..)

(Turpinājums sekos)

* Raksts patapināts no prof. Richarda Treija grāmatas "Latvijas prezidenti. 1918 – 1940", Rīga, Latvijas Vēstneša bibliotēka

GUNDEGA
SAULĪTE

Karstās vasaras pašā vidū – jūlija mēnesī – Rēzeknē tika izrādīts neparasts un iespaidīgs teātra uzvedums “Mans kaimiņš ēbrejs”.

Teātris bija izgājis pilsētas ielās, desmit dažādās vietās tika izspēlētas epizodes, kas vēstīja par ēbreju dzīvi šai pilsētā. Jau reklamā bija vēstīts, ka šī Rēzeknes teātra “Joriks” izrāde tiks spēlēta ielās, kas iekļauj vēsturisko (pirms dažiem gadiem atjaunoto) Zaļās sinagogas ēku. Tāpat tika uzsvērts, ka uzvedumā piedalās arī J. Ivanova mūzikas skolas koris, pūtēju orķestris “Rēzeknē”, jauniešu deju kopa “Dziņa”, jauniešu teātra studijas audzēkņi, “Jorika” aktieři. Kaut arī dalībnieku kopums vien jau solīja kaut ko vērienīgu, iespajds, ko guvām, izstajgājot visas desmit norādītās darbības vietas, kuŗās ik pa piecpadsmīt divdesmit minūtēm tika izspēlēta kāda aina no pilsētas vēstures, pārsteidza ne tikai ar izplānoto precizitāti. Līdz ar informācijas bagātību šīs ainas sniedza daudzplākšņainu un emocionāli piesātinātu vēstījumu par cilvēku likteņiem šai pilsētā dažādos laika posmos. Par to iedzīvotāju daļu, kas līdz ar latgaliešiem bijuši Rēzeknes iedzīvotāji jau vairākus gadu simtus.

Režisora Mārtaņa Eihes un dramaturģes Kristas Burānes paveiktais, līdz darbojoties komponistam Jēkabam Nīmanim un

dzejniekam Kirilam Vilhelmam Ēcim, scēnografei Pamelai Butānei un vēstures konsultantam Kasparam Strodam, manā ieskatā daudzkārt pārsniedz tikai drāmatiska vēstījuma robežas. Katrā “pieturā”, kur esam aicināti apstāties, mūs uzrunā kāds minisizets, kas ne secībā, ne vēstījumā nav saistīts ar pārējiem. Bet visi kopā tie saplūst daudzveidīgā strauvē, atdzivinošā, ko literatūrā dēvē par vēsturisko atmiņu. Pretrunīgu, skarbu un sāpīgu. Taču izrādes audumā, ieturot vēsturisko liecību pretrunību, absolūti izpaliek sentimentāla ieželināšana vai pagātnes apraudāšana. Drīzāk gan te sastopam rosinājumu spriest un vērtēt reiz notikušo, rodot pamatu savī personīgai attieksmei pret vēsturi un savu zemi. “Mans kaimiņš ēbrejs” ir iestudējums par mūsu katra vēsturisko atmiņu, tas skatītāju uzrunā dažādos līmeņos – tekstualā, mūzikālā, arī vizuālā. Tas iedarbojas uz daudzām skatītāja maņām, liekot tām darboties vēl ilgī pēc divarpus stundu gaŗās epizodu virtenes beigām.

Viss sākas ar anekdotēm par ēbrejiem. Pilsētas tirgus laukumā sieviete un vīrietis spēkojas anekdošu stāstīšanā. Fonā ēbreju melodijas spēlē kāds pūtējs, savukārt jauniešu pulciņš izdejo tradicionālos deju soļus... Šķiet, nekas vēl neliecina par tām drāmatiskajām gaitām, ko šai tautai

nāksies piedzīvot arī Latgalē. Un, lūk, jau nākamajā epizodē divas krāmu bodītes īpašnieces mūs iesvaīda vēsturiskos faktos par ēbreju ierašanos un apmešanos šai novadā. Iemetot pa šņabītim, abas uzdzied arī latviešu tautasdziesmas par židiņiem.

Citā pagalma nostūrī kāds laikraksta korespondents pagājušā gadsimta septiņdesmitajos gados intervē divas latgaliešu meičas, kas rada visnotaļ optimistisku “padomju jauniešu” tēlu. Viņas aizrautīgi citu aiz citas virknē frāzes par tautu drau-

dzību un nav pat dzirdējušas, ka Rēzeknē kādreiz dzīvojuši ēbreji. Neko nezina par Ančupānu mežiem, kur vācu laikā viņus nogalināja, zināms tikai tik daudz, ka nav labi tur ogas lasīt, vecāki neļauj...

Vēl citā pagalmā dabūjam noklausīties monologu par Latgales komunistiskās pagrīdes epizodēm. Tēpat līdzās ir pastāvē-

ņemtajām rezolūcijām, kas sola visu Latvijas tautību līdztiesību. Pēc tās nonākam skolas solā, kur skolotāja mūs (skolasbērnu lomās) māca, kā rakstāmi un lasāmi burti idišā. Turpat aiz ābeļdarza dzied jauniešu koris...

Kad tas beidzīs, spēkā pieņemas pūtēju orķestra spēle. Tēpat netālu, pēc tam, kad esam noklausījušies stāstījumu par

jusi arī ciešas pārliecības diktēta cīņa par šādiem ideāliem. Arī tās rindās bijuši Latgales ēbreji.

Kad paveras cieši aizvērti koka vārti, tur pagalmā divas meičas pavēsta par to, kas ar ēbrejiem Latvijā un konkrēti arī Rēzeknē notika vācu okupācijas laikā. Iespējams, tikai tagad pamanām, ka visiem dalībniekiem melni baltās drānas ir kā smiltis izvārtītas. Un viņi paši – vai maz ir dzīvi, varbūt tie ir no kādām pusaizbērtām bedrēm izrāpuši rēgi, lai mums pavēstītu par savīem likteņiem...

Savukārt Zaļās sinagogas telpās tiek izspēlēta kāda cienijama ēbreja bēres: melnīgnējs jauneklis lasa tradicionālu lūgšanu ivritā, bet apstāvētājs liek akmentiņu pēc akmentiņa uz šķietamā kapa, vēstot par aizgājēja dzīves gaitām un drāmatiskiem piedzīvojumiem. Un, izstāstot šādu vienu dzīves gājumu, tiek pavēstīts tik daudz par dažādu tautību līdzāspastāvēšanu.

Vēl ir iespaidīga epizode par Latgales kongresu un tajā pie-

ēbrejiem Latvijas armijas rindās, ikvienam no klātesošajiem dota iespēja iestāties Tēvzemes bruņotajos spēkos. Pieņemšanas faktu apstiprina dokuments ar pavisam īstu zīmogu, uz tā salasāms: Teātris “Joriks”.

Kad ejam no viena stāsta uz nākamo, šķiet, gaisis ir pilns: visās malās virmo mūzika. Akordeons, pūšamie instrumenti, vijole, vairākas klavieres... Līdz ar mūziku ielas, pagalmiņus un laukumus ir piepildījušas noskaņas, atmiņas, līdz šim nezināmi fakti un sakarības. Rēzekne dzīvo, pilsēta skan, tā ir dzīva, un atmodinātā vēsturiskā atmiņa nevienu nevar atstāt vienaldzīgu.

Šī neparastā uzveduma beigu akords ir visu dalībnieku riņķa dančis vecajā tirgus laukumā. Šovasar izrāde spēlēta tikai sešas reizes, tā izraisījusi ne tikai lielu skatītāju interesi, bet arī dzīvu atsaucību kritikā un sociālajos tīklos. “Jorika” ļaudis sola izrāžu ciklu atkārtot nākamvasar, jo atgādināt mūsu vēsturi un atmodināt atmiņu vienmēr būs aktuāli.

“Pandēmija tāpat kā karš ir traģēdija”

Dr. Roberts Feders intervijā Mārai Libekai

Kardiologs Roberts Feders, strādājot Šarītē (Charité) Universitātes klīnikā, kā arī citās klīnikās Berlīnē, guvis pieredzi darbā ar ļoti smagiem sasilšanas gadījumiem un tagad šo pieredzi izmanto, ārstējot pacientus Latvijā.

Kā pandēmija ietekmējusi kardiologa praksi, kā Roberts Feders cenšas pārliecināt savu pacientus vakcinēties, ko domā par vakcīnu ietekmi uz cilvēka organismu un draudiem, ko ārsti regulāri saņem no “antivakseriem”?

Kad atgriezāties no prestižās Šarītē klīnikas Berlīnē un uzsākt savu kardiologa praksi Rīgā, šaubījāties, vai viss būs tik gludi kā iecerēts. Kā ir tagad, kad aizritējuši gandrīz divi gadi, – vai esat apmierināts?

Pirmajos četros mēnešos diezgan ātri iespējamus pacientus aplidoja informācija, ka ir atvērta jauna kardiologa prakse. Kaut gan strādāju no rīta līdz vakaram, nav iespējams operatīvi pieņemt visus sirds un asinsvadu slimniekus, kā arī tos, kuriem ir aizdomas par šo sasilšanu – pacienti gaida rindā pat divus mēnešus. Šī ir pilna spektra kardioloģiskā prakse, kur bez kardiologa strādā arī aritmologs, asinsvadu ķirurgs, kardiokirurgs un mana sieva – uztura speciāliste.

Kā pandēmijas laiks, kas atstājis pamatīgu nospiedumu cilvēku psihoemocionālajā stāvoklī, ietekmē jūsu pārstāvēto medicīnas nozari – kardioloģiju un konkrēti arī jūsu praksi?

Arī pirms pandēmijas bija ne mazums pacientu ar psihoemocionālām sūdzībām. Tiesa, pandēmija šiem pacientiem ir liels izaicinājums, jo tā rada hronisku stresu. Taču šim laikam ir arī savi plusi – cilvēki arvien vairāk sākuši pievērst uzmanību savai veselībai. Var jau domāt, ka varbūt tas ir pārspīlēti, bet es vienmēr esmu to pusē, kuŗi uzskata, ka labāk ir pārlietu rūpēties par savu veselību, nekā vispār nerūpēties.

Pandēmijas laikā diezgan daudziem jauniem cilvēkiem esam diagnosticējuši smagas sirds un asinsvadu patoloģijas, daudziem ir veiktas sirds operācijas. Ja nebūtu pandēmijas, kas spiež sēdēt mājās, vairāk domāt par sevi, tad, iespējams, šie cilvēki nemaz nebūtu nākuši pie ārsta, jo lielai daļai no viņiem sūdzības bija ļoti vieglas. Tikai tāpēc, ka cilvēks tomēr ir sadūšojies atnākt pie ārsta, ir vairāk nekā desmit izglābtu dzīvību gada laikā. Ja viņi būtu ignorējuši savas neizteiktās sūdzības un nemeklētu kardiologu, visticamāk, šie cilvēki būtu jau viņšaulē. Piemēram, ierodas jauns cilvēks ar sirdsklauvēm, bet beigās izrādās, ka tā ir nopietna patoloģija. Ja pacients neapmeklē ārstu un nezina par šo savu kaiti, tad atliek nepareizi pacelt kādu smagu priekšmetu, un tas beidzas ar pēkšņu nāvi.

Ridziniem ir labi, viņiem kardiologs ir pieejams, kaut arī pēc gaidīšanas rindā, bet kā lai izdzīvo laucinieki, ja reģionos nav tādu kardiologu, kas pieņem no rīta līdz vakaram katru dienu?

Tāpēc jau atgriezies Latvijā, jo zināju, ka tā ir milzīga niša, kas nav aizpildīta. Berlīnē, kur iepriekš strādāju, kardiologa prakse ir gandrīz katrā pilsētas rajonā.

Kardiologu nepietiekamības robs Latvijā ir tik milzīgs un dziļš, ka cilvēki pie manis brauc no dažādiem lauku reģioniem – pat no 200 kilometru attālam vietām, jo daudzviet nav kardioloģiskās aprūpes jeb kardioloģisko slimnieku ārstēšanas pēctecības. Kad pacients bijis vizītē pie kardiologa, kuŗš pieņem divas stundas mēnesī, nākamreiz var pierakstīties vizītē pēc pusgada pie jau cita kardiologa, kuŗš nezina pacienta slimības vēsturi un pacientam atkal viss jāstāsta no jauna. Tā nestrādā ambulatorā kardioloģija Rietumvalstu pasaulē! Tāpēc vēlos šo kardioloģijas lauku attīstīt un pilnveidot. Ļoti gribu atrast līdzīgi domājošus, zinošus, ar entuziasmu apveltītus kardiologus, kuŗi grib pievienoties manai komandai.

Jūs ļoti aktīvi aicināt cilvēkus potēties pret kovidu, bet viņi lasa Zaļu valsts aģentūras mājaslapu internetā, kur norādīts, ka, piemēram, pēc “Pfizer” un “Modernas” vakcīnas var rasties miokardīts un perikardīts, ka vakcīnas drošums un efektivitāte nav izvērtēta personām ar imūnās sistēmas traucējumiem, ka pirms potēšanas jākonsultējas ar ārstu grūtniecēm un jaunajām māmiņām, kuŗas bērnu baro ar krūti... Vai esat pārliecināts, ka ārsti, pirms cilvēks tiek vakcinēts, iedziļinās visās šajās niansēs? Tie, kas to izlasa, gaida skaidrojumu no mediķiem un nesteidzas vakcinēties.

Man pārmet, ka lobēju vakcīnas. Kādas mulķības! Manā dzīvē neviena farmācijas firma man nav pārskatījusi nevienu eiro. Esmu ārsts – klīnicists, un man galvenais ir cilvēka veselība un dzīvība. Atšķirībā no atsevišķām “antivakseru” grupām, kuŗu uzskatā veci cilvēki nav cilvēki, jo viņiem taču ir jāmirst, tad kādēļ gan mums viņu dēļ jāvakcinējas, ārstēju arī deviņdesmitgadīgus un simtgadīgus cilvēkus, jo man rūp viņu veselība.

Cita starpā nesen pie manis vizītē bija kovidu pārslimojusi divdesmitdeviņgadīga jaunieta, kuŗa ir profesionāla sportiste un pēdējos septiņus mēnešus vairs nespēj noiet divdesmit metrus.

Ir novilkta trekna svītra starp ēru pirms un pēc Covid-19 vakcīnas. Ieskatīsimies mazliet ērā pirms vakcīnas! Katru dienu pie manis nāca pacienti, kuŗiem bija insulti, infarkti, miokardīti un citas sirds un asinsvadu slimības. Iepriekš neko nav jutuši, bijuši veseli, bet te pēkšņi insults vai infarkts! Turklāt gandrīz katrs ceturtais ir tā sauktais nezināmais insults, kuŗam nav iespējams noteikt iemeslu.

Ja Covid-19 vakcīnas ērā tiktu sapotēti visas pasaules iedzīvotāji, tad visi ē insulti un infarkti, kuri bija pirms vakcīnas, taču nekur nepazustu – tie būtu bijuši tik un tā, neraugoties uz to, ir vai nav vakcīna. Absolūtos skaitļos insulti un infarkta slimnieku skaits

Roberts Feders: “Vakcīna ir nieka antigēns, kuŗš tiek injicēts muskulī, kuŗam ar vīrusu tik vien sakars, ka tas izskatās pēc vīrusa. Saviem pacientiem, kuŗi baidās potēties, skaidroju, ja viņi uzskata, ka pēc vakcinēšanās nespēs izdzīvot, tad no kovidā viņi pilnīgi noteikti nomirs.”

pandēmijas laikā nav palielināties. Protams, ka psiholoģiski šķiet, redz, es nebiju vakcinējies, bet tagad esmu un nu man ir infarkts, tātad vainīga ir vakcīna. Šobrīd psiholoģiski katru veselības problēmu mēs gribam uzvelt vakcīnai.

Tiesa, nav vienkārši izslēgt, ka vakcīna nav vainīga, un tā ir laba “maize” “antivakseru” kustībai.

Koronavīruss padara jaunus cilvēkus par invalīdiem, mēnešiem darba nespējīgus, tas var traģiski izmainīt profesionāla sportista dzīvi... Slimnīcas bija pārpildītas ar kovidā slimniekiem, un tiek prognozēts, ka rudenī kovidā atkal uzliesmos, ja nepotēsimies. Ja slimnīcas būs pārslogotas, cilvēki nemirs tikai no Covid-19, bet arī no citām kaitēm, jo slimnīcām nebūs kapacitātes.

Runājot par to informāciju, ko publicē Zaļu valsts aģentūra, tad jāatzīst, ka attiecībā uz cilvēkiem, kuŗiem ir ļoti kritušas imūnspejas, piemēram, pēc organu transplantācijas vai citos īpašos individuālos gadījumos, tad pētījumos vakcīnas efektivitāte netika pietie-

ārsts. Precīzi mehānismi šiem miokardītiem vēl nav noskaidroti, bet lielākās bažas ir par to, ka organisms, “ieraugot” vīrusa antigēnu, retos gadījumos reaģē ļoti agresīvi un sāk ražot antivielas, bet te pēkšņi kaut ko sajauc, un imūnā sistēma izdomā reaģēt pati pret savu organismu. Jāuzsver, ka šī pati hiperreakcija arī ir tā bīstamā, kāpēc personas ar it kā šķietami ļoti spēcīgu imunitāti smagi saslimst ar Covid-19. Tātad kāda organisma struktūra arī sāk līdzināties vīrusam, un organismā tiek apkarots kaut kas tāds, kas patiesībā nav vīruss. Jāņem vērā, ka to ir ļoti grūti pierādīt, bet tas jau nav nekāds jaunums, jo šāda situācija var rasties no jebkurām vakcīnām.

Līdzības runājot, piemēram, sešas nedēļas pēc enterovīrusa vai gripas vīrusa pārslimošanas var rasties kaut kas līdzīgs miokardītam. Pierādīt to, ka vainīgs vīruss, ir gandrīz neiespējami. Šādā gadījumā jāņem daļiņa no sirds, jāizmeklē, jāveic analīzes un arī tad vēl nevar pateikt, kāds bijis miokardīta cēlonis. Līdzīgi ir ar vakcīnām – tā ir gandrīz neiespējamā misija, lai pārliecināti varētu apgalvot, ka vakcīna ir vainojama atsevišķās smagās veselības problēmās.

Jāņem vērā arī tas, ka cilvēki vakcinējoties dažkārt nezina, vai viņi potēšanās brīdī jau nav slimi ar kovidu. Kad sapotējās, domā, ka blaknes ir no vakcīnas, bet faktiski viņam ir Covid-19 infekcijas sekas.

Tās ir ļoti retas pinķerīgas klīniskas situācijas, bet ko tālāk? Jāskatās, kas ir mūsu svaru kausos. Medicīnā mēs bieži domājam, raugoties no skatu punkta “risks pret risku”. Ne jau vienmēr ir situācija, kad riskam pretī var likt ieguvumu, tāpēc bieži ir jāizvēlas mazākais risks, un šobrīd viennozīmīgi tas ir vakcinācija ar gandrīz nebūtisku risku.

Daudzi ārsti nevēlas runāt par vakcināciju, jo ir ļoti augusi agresija.

Man, par laimi, bija tikai viens gadījums, kad vizītē ieradās ļoti agresīvs pacients, demonstratīvi bez maskas. Lūdzu viņam uz muti un deguna uzlikt masku. Esmu diezgan trenēts deeskalācijas situācijām, esmu ilgstoši strādājis slimnīcas uzņemšanas nodaļā un zinu, kā tikt galā ar agresīviem slimniekiem. Bet šoreiz man neizdevās – pacients aizcirta durvis.

Agresija un terrors pret ārstiem ir neizmērojams. Ārsti, kuŗi aicina cilvēkus vakcinēties, saņem arī nāves draudus. Saņem, piemēram, vēstuli ar draudiem, ka izrēķināšoties ar meitu, ja vēlreiz kaut ko muldēšot par vakcinēšanos. Ārsts to vien dara kā domā par cilvēka veselību un dzīvību, bet te pēkšņi viņam atsūta vēstuli, ka nogalināšot! Kas notiek? Tāpēc ārsti nevēlas daudz izteikties publiski, jo sapratuši, ka kaut kāda daļa cilvēku ir vienkārši “pārkarsuši”. Diemžēl “pārkarsuši” par cilvēka dzīvību glābjošo vakcinācijas procesu. Pandēmija tāpat kā karš ir traģēdija, un cilvēki traģēdijās sajūk prātā.

kami izvērtēta. Mēs zinām, ka imūnsupremēti pacienti ir īpaši apdraudēti no Covid-19, un vakcinācija ir būtiska. Šiem pacientiem pēc vakcinēšanās var tomēr neizstrādāties pietiekami spēcīga imunitāte un par to pacients ir jāinformē. Mēs, ārsti, saprotam, tomēr tagad ir milzīga jezga, kad cilvēki bez priekšzināšanām sāk lasīt kaut kādus pētījumus starp rindām. Šie dati neprofesionāļiem nav domāti un var būt pat bīstami.

Vakcīna ir nieka antigēns, kuŗš tiek injicēts muskulī, kuŗam ar vīrusu tik vien sakars, ka tas izskatās pēc vīrusa. Saviem pacientiem, kuŗi baidās potēties, skaidroju, ja viņi uzskata, ka pēc vakcinēšanās nespēs izdzīvot, tad no kovidā viņi pilnīgi noteikti nomirs.

Vai vispār ir iespējams pierādīt, ka veselības problēmās ir vainojama vakcīna? Esmu ievērojusi, ka ārsti negrib par šo jutīgo jautājumu runāt, lai nepakļūtu zem “ložmetēja”.

Neesmu imūnologs, bet uz šo jautājumu atbildēju kā klīniskais

LAIKA MĒNEŠRAKSTU PĀRLAPOJOT

Mēs pamazām ieejam mijkrēslī

Voldemāra Kārklīņa raksts par dzejnieci Veroniku Strēlerti

(Turpināts no Nr. 27)

Kad notikumu raibums saplūst neatrisināmā režģī, dienu secība kļūst neatšķirami pelēka, arvien vēl paliek neaizmirstamas atmiņas par dažām vietām. Mēs visi pazīstam šo grūti izskaidrojamo vietu burvību: reizēm liekas, ka tās spētu izdzēst pat atmiņas par mīļu, tuvu aizgājēju sejām. Varbūt iemesls tas, ka šais vietās palikusi daļa mūsu ilgu, mūsu prieka, mūsu dzīves; un sapņos tā pie mums atgriežas.

*Dažas vietas šai pasaulē manī dzīvos
Kamēr dzīvošu es.
Tās paliks nemainīgas
visās pārvērtībās,
Paglābtas laiku brutālās maiņās
Kā zem eņģeļa spārna.
Mājas nojauks, izārdīs ielas,
Pilsētu sejas sašķiebsies
Nepazīstamās grimāsēs,
Bet es atradīšu savus namus,
Savus ielu stūrņus
Savus mūžīgi smaržojošos
dārzus
Un ēnās grimušo lauku
Ar tumši dzelteniem, aizmigu-
šiem rudzu statiem.
("Ģeografija")
Sirds neaizmirsīs "savus mūžīgi
smaržojošos dārzus"; bet tā ir
sapņu dzīve, tā nav īstenība. No*

īstenības dzejniece iekšēji šķiet esam tikpat tālu kā no pagātnes, ja ne tālāk. Īstenība daudz drūmāka, kāda tā ir, to starp citiem, apliecina tādi dzejoļi kā Ereits, Nemanot, Nevienam nepiederīgā zemē, Divas nakts. Savāda vēsts, Ceļvede, Sāpju pavasaris, Mirējs, Spogulis, Brīdinājums, Klausīsmies klusumā, Jūras vidū, Nabadzība. Lai šis īsais raksts kļūtu kaut cik pilnīgāks, tā domgaita skaidrāka, te būtu jācītē visi pieminētie Veronikas Strēlertes krājuma dzejoļi, kaut arī, augšanas, attīstības dēļ drusku citādā kārtībā. Tas, diemžēl nav iespējams. Bet mēs nedrīkstam paiet garām kailās patiesības vārdiem dažos atsevišķos pantos, atsevišķās vārmās vai dzejoļos, kas tik pilnīgi, tik skaisti, tik noslēgti sevī; kā "Nabadzība":

*Arvienu skopāka top dvēseles
maize.
Ap sīkām druskām skrubināties
klusī,
Un visus sapņus noķer peļu
slazds.
Kurp aizlidojis pavasara strazds?
Vai dzirdat? Bēru lakstīgala
pogā
Un nabagmājas puķes uzzied
logā.*

Kas mūsu vidū neredz šis nabagmājas puķes, tas neredz īstenību; to svešuma vizuāli darījuši aklu. Viņu acis aizsedz bālā un baigā niecības vizuālu, nejutības, aizmirstības glaukoma.

Klasisks savā vienkāršībā, izteiksmes skaidrībā un gleznu patiesīgumā ir dzejolis Ereimits:

*Es esmu tuksneša vidū
Savas vientulības pilsētā
Pa smilšu ielām
Tek spārnotas skudras
Tik līdzīgas jums
Savā apmātā steigā
Man laika diezgan.*

Vislabāk un pilnīgāk stāvokli pasaulē pašreiz raksturo dzejolis "Nemanot". Cik tuvu tas pieiet vientulīgā, domājošā, jūtīgā un rezignētā trimdnieka dvēselei; un cik bezgala tāls tas ikdienas valodai. Tas skan it kā no otras pasaules; taču tā ir istā.

*Dzīvot, it kā manis nebūtu;
Visu redzēt, apjaust, minēt mīklas,
Palikt ārpus lielo viņu loka,
Staiģāt nemanot un, kad būs jāiet,
Aiziet nemanot, uz pirkstu galiem.*

To lasot, nāk prātā mūžam neaizmirstamie vārdi *Seul le silence est grand Tout le reste est faiblesse*, ko teicis Alfreds de Viņjī – (Dižs tikai klusums. Viss cits ir vājums). Šī ir arī atslēga drusku necerētai parādībai, ka Strēlertes dzejā gandrīz nav pretestības spēka, cīņas elementa. Kā teicis de Viņjī: dižākais ir klusums. Varbūt citā aspektā tā ir kristīgā nepretošanās ļaunumam – augstākā morālā norma, ko cilvēce saskatījusi, bet ne aizsniegusi.

Vēl gleznaināk to pašu nepiederības, no sevis un visa pasaulīgā atteikšanās sajūtu izteic brīnišķīgie panti "Nevienam es nepiederīgā zemē"; tos nevaram necītēt pilnībā:

*No cilvēku meža var iznākt ne-
aizkarts
Nevienam nepiederīgā zemē.
Vientulība san kā gaiss tveicē,
Viss apkārt virmo, bet nekā nava.*

*Laiks brīvi šalko kā upe
Bez dienas un nakts krastiem,
Viss debess dārgums sabērts
Tumša ūdens mirgā.*

*Nav kalnu, tikai klajums
Un ceļš kā izstiepta roka.
Tē es būšu, te mana vieta –
Nevienam nepiederīgā zemē.
Mēs esam cilvēki ziemā, kam
Dievs aizliedzis pavasari ("Savā-
da vēsts").*

Tādu pašu necerību – un kaut ko vairāk, kaut ko grūtāk tveramu – pauž "Spogulis":

*Tikai vienu sejas pusi man
Rāda spogulis, ko turi:
Skumjas kapenes,
Dziesoši uguns-kuri.
Tā otra, svešā
Staros pēc viņsaules rīta –
Nomiršu nepazīta.*

Lai ko minētu, lai ko paustu, izteikts vai neizteikts, uz lūpām paliek mūžīgais trimdnieka jautājums:

Jūras vidū mēs šūpojāmies,

*Nāves medībām izbēgušie.
Kādēļ dzīvi, kādēļ saudzēti?
Kam par prieku vai nastu?
Nezināmu atbildi dos rīts,
Nezināmu krastu.
("Jūras vidū")*

Vai nelaimes mālonis tik melns, ka tam pat pašā augšā nav sidraba maliņas?

Man neliekas, ka dzejniece grib būt pesimiste pārlicības pēc; viņa tikai neredz iemesla tuksmā cerībām; mijkrēslī mēs neieejam labprātīgi, tas pār mums uznāk. Tāpēc patiesībā par drūmumu, par pesimismu te nav runa; tikai par īstenību, ko nevaram – bieži arī negribam grozīt. Kāda grūta liktenība tomēr šo dzeju nospiež, tāpat kā mūsu likteni. Bet tas nenozīmē stāvokli bez cerības.

Apziņa, ka viss laicīgais nīcīgs, ir viens no kristīgās ticības postulātiem. No kristīgā viedokļa mēs nekā neesam zaudējuši; nīcīgajam atkrītot, garīgi varbūt pat ieguvuši; mēs tikai to neapzināmies, tikai mokās tuvojamos patiesībai:

*Mēs esam iztvikuši neremdētās
slāpēs,
Mēs esam izsalkuši pēc patiesības,
Jo šis laiks satrūd melos.*

*Mēs esam ticējuši ar bērna pa-
lāvību,
Mēs esam staiģājuši ar mēnes-
sērdzīgā drosmi
Un aklā tumšo zināšanu.*

*Rādi mums ceļu, Kungs!
Katram, kas trimdā ne vien
izdzīvojis, bet par pārdzīvoto arī
domājis, dziļi to izjutis, ļāvis tai
sevi pārkausēt, jānāk pie dzejnie-
ces atziņas:*

*Ja mēs dzīvojam,
Bet tā nav istā dzīve
Mēs vairojamies,
Bet tiekam izdeldēti,
Un nāve cērt mums papēžos.
Redzi šis mokas:
Mūsu mīla ir aizliegta un kvēle
noslāpēta,
Un zendegā gruzd skaidrā lies-
ma.*

Taču mēs vēl neesam miruši, arī garīgi ne; mēs esam dzīves un nāves mijkrēslī. Bet tas ir stāvoklis, ko mēdz turēt par dabisku un neizbēgamu pirms šķīstīšanās; stāvoklis, kas jāpārvar, kam jāiziet cauri, lai aizsniegtu gara gaismu. Šo kaislo vēlēšanos Strēlerte apliecina rindās:

*Bet mēs gribam būt kā zeme
pavasārī,
Kad dziļas straumes satricina
ledu,
Kad upes palo un padebeši joņo
Aiz prieka un sāpēm.*

*Pacel savu pestīšanas bikēri,
Kungs.*

Un dod mums savu mieru.

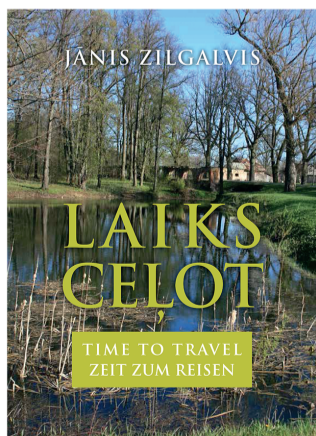
Tā trimdas pārdzīvojums, lai ko mēs par to domātu, ja vien to līdz dziļumiem izjūtam, ir būtībā reliģisks. Tā ir dvēseles Golgata – bet ne bojēja, ja tai paši nepadodamies.

Šo pārdzīvojumu guvums ir no sāpēm dzimusi gaisma; tumsā paliek tikai aklie, kas nekā neredz, nesaprot un negrib mācīties. Šo pārdzīvojumu līdz sirds dziļumiem izjust, izprast acina dzejniece; šī ir vienīgā gaisma tumsā, kam varam cerībā sekot:

*Kādreiz tu jutīsi to,
Kas pār mani ir gāzies,
Arī pār tevi reiz būs
Nelaimes asmens vāzies.*

*Un kad iesāsies nakts
Baigi ar pēkšņumu tiešu,
Lēni, pie rokas vadot,
Es tev pa priekšu iešu.
("Ceļvede")*

Protams, dzejniece pati negrib un nevar uzņemties šo ceļvedes lomu; tā ir tikai metafora. (Ak, Dievs, kā mums šāda īsta ceļveža vajadzētu!) Un kas arī spētu izvest lielu trimdnieku daļu no maldu purviem, kur tie izkļūduši. Bet Veronikas Strēlertes dzeja ir kā sīka, zeltaina liesma tumsā, kas liek saskatīt īstenību. Jā, un arī rāda ceļu.

DR. JĀNIS ZILGALVJA LAIKS CEĻOT III GRĀMATA

Informatīvi bagāta un ērti lietojama grāmata-ceļvedis pa Latvijas sakoptākajām pilīm un muižām, parkiem un pastorātiem, seniem viduslaiku cietokšņiem, baroka un klasicisma rezidencēm.

Teksti arī angļu un vācu valodās

www.laikagramata.lv

JURIS ULMANIS, zemessargs, profesors

Kā es neuzkāpu Everestā

Cilvēkiem patīk stāstīt par savām veiksmēm. Par neveiksmēm pastāsta citi. Par šīs aksiomas patiesīgumu varam pārliectināties, kaut vai pavirši pārļaujot drukātos preses izdevumus vai paritinošus portālus. Neliēģšos, arī man patīk runāt par panākumiem. Taču šī reize būs citāda. Gribo pastāstīt par neveiksmi, kas lika man pārdomāt dzīves vērtības un piesardzības nozīmi.

Divas desmitgades pēc pēdējās ekspedīcijas kalnos šopavasara atkal biju nolēmis uzkāpt virsotnē. Nevis vienkārši kādā virsotnē, bet mūsu planētas augstākajā punktā – Himalaju kalnu Everestā. Gandrīz deviņus kilometrus augstā smaile ir daudzu kalnākāpēju dzīves sapņa piepildījums. Izsliešanās 60 miljonus gadu seno kalnu augstākajā punktā nav tikai pierakstīšanās elitārā klubā. Tā ir neatsverama psiholoģiska balva par ilgo, pacietīgo gatavošanās darbu, fiziskos spēkus izmēlošo kāpienu retinātā gaisā un bieži vien nedraudzīgajiem laika apstākļiem, kā arī nemitīgo mentālo cīņu ar sevi lielāku vai mazāku grūtību priekšā. Uzkāpt Everestā nozīmē pārvarēt sevi vēlmi pēc komforta, daudzveidīgas pārtikas un citiem modernās civilizācijas labumiem, nedēļām ilgi dzīvojot teltī. Un, protams, izjust kalnu varenību, kuŗu priekšā cilvēks ir neaizsargāta niecība. Sperot soli virsotnes virzienā,

faktiski nododam savu likteni kalna un laikapstākļu labvēlībai. Jo augstāk kāpjām, jo mazāk iespēju, ka kāds varēs atskriet palīgā.

Neizsapnotais sapnis

Kāpšanā Everestā vienmēr ir izaicinājums. Šogad, protams, visu vēl vairāk sarežģīja pandēmija. Tā faktiski bija apturējusi kalnos kāpēju ekspedīcijas pagājušajā gadā, tādēļ šogad Nepālas valdība lika lielas cerības uz valsts kases papildināšanu uz tūristu rēķina. Gada sākumā tika izsniegtas vairāk nekā 400 atļaujas kāpt Everestā un vēl gandrīz

tikpat daudz citās Nepālas teritorijā esošās virsotnēs. Kāpēji plūda uz Nepālu no malu malām, gatavi pastiprinātiem drošības pasākumiem. Kā jau visur pasaulē, arī Āzijas valstīs iebraucēji tika testēti un likti izolācijā.

Pēc daudzām nedēļām starpometnēs, gaidot piemērotus laika apstākļus, pēc daudzām pārejām uz augstākām un atpakaļ uz zemākām nometnēm, lai pierastu pie retinātā gaisa, es biju ticis augstāk nekā jebkad savā dzīvē. Es biju augstāk par lielāko daļu pasaules virsotņu. Es biju devis savam ķermenim lielākus pārbaudījumus nekā jebkad sa-

vā dzīvē. Taču tad spēki mani sāka atstāt. Kļuva vājāks, lēnāks, atpaliku no savas grupas un vadītājam nekas cits neatlika, kā sūtīt mani lejā.

Dusmodamies uz visu pasauli, pildīju šo rīkojumu, niknumā izdalīju savu ekipējumu vietējiem šerpām, solot "nekad vairs" netuvoties kalniem, un devos atpakaļ pie civilizācijas. Atgriezoties pilsētā, mani atkal sagaidīja Covid tests un – kāds pārsteigums! – tas bija pozitīvs. Neticība mijās ar pašpārmetumiem. Kā gan var inficēties kalnos, kur lielāko dienas daļu pavadi brīvā dabā, cilvēku ir maz un visi ietur distanci? No mediķu teiktā, šāds scenārijs bija maz ticams. Arī Nepālas varas iestādes apgalvoja, ka kalnā visi ir pārbaudīti un slimības nav.

Par laimi mana slimošana noritēja viegli un lielākās neērtības sagādāja divas nedēļas ilgā izolācija viesnīcā Nepālā, mētājoties šaubās – vai vajadzēja pirms braukšanas mēģināt tikt pie vakcīnas? Ceļā devos martā, kad tām cilvēku grupām, kas nav prioritāras, šādas iespējas vēl nebija. Taču sapotēties gribēju jau tad.

Pēc atgriešanās mājās domas par Everestu un sapņu piepildīšanu mani nav atstājušas. Mana dvēsele ir nemierīga, moka nepabeigtības sajūta. Ir žēl gatavošanās procesā iztērētā laika un naudas. Taču arī apzinos, ka esmu spēris soli tuvāk savam sapnim. Un dzīve vēlas, lai mēs tiecamies uz saviem sapņiem.

Krist, lai pieceltos

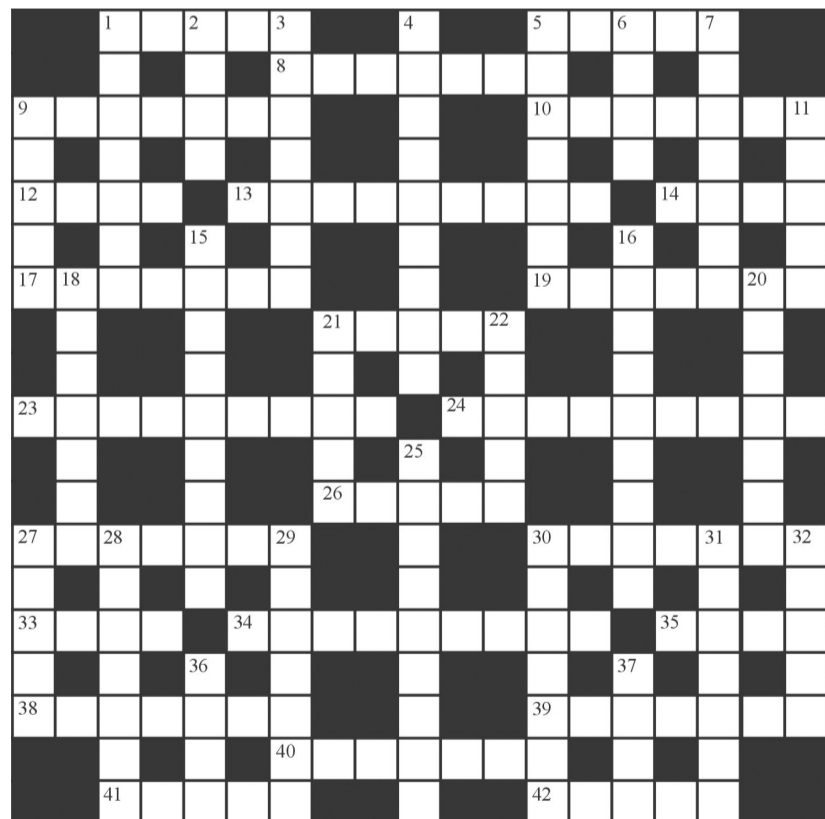
Cilvēks baidās no sakāvēm, tāpēc drīz vien pārstāj tiekties uz sapņiem. Jo sekošana sapņiem nozīmē daudzas smagas sakāves. Kaut vai tāpēc, ka sākumā mums nav pieredzes, un nākas mācīties caur puniem. Bet tas jau ir dzīves lielais noslēpums – krist sešas reizes un piecelties septiņas.

Protams, katrā ekspedīcijā mērķis ir sasniegt virsotni, bet tā ir tikai maza sastāvdaļa no visa piedzīvojuma. Mans mērķis bija kas vairāk nekā sasniegt mazu sniega un akmens laukumu, ne lielāku par biljarda galdu. Procesā es daudz uzzināju par sevi – kāds cilvēks esmu un kāds esmu kļuvis. Es iepazīnos ar apbrīnojamo šerpu tautu un ar kalniešiem no visas pasaules. Šis draudzības ilgs visu mūžu.

Kāpšanas laikā smagā veidā saņēmu mācību, ka dzīvē ne vienmēr var sasniegt savu gribo un piepildīt ilgas. Dzīves nozīme ir process. Bieži tie ir soļi, ko speram, iedami uz savu sapni, vienalga, vai mēs to sasniedzam, vai ne. Dzīve ir mūsu apņēmība, dāsnums, cilvēki, ko ceļā satiekam, un mūsu piedzīvojumi. Ir tūkstoš iemeslu nekāpt Everestā, bet ir VIENS iemesls kāpt. Ja runa ir par Everestu, stāsts nav par virsotnes sasniegšanu. Stāsts pats ir ceļš, kas ved uz turieni. Tas ir īstais sasniegums. Vismaz manā skatījumā.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

pils agrākais nosaukums. 4. Elektriskās mašīnas enkura daļa. 5. Daiļuma cienītājas. 6. Tilpuma mērvienība angļu mēru sistēmā. 7. Pasaules daļa. 9. Lašveidīgo kārtas zivs. 11. Apcerējums. 15. Saslaucīti atkritumi. 16. Greznojums, ar kuru izrotāja viduslaiku rokkrakstus. 18. Emocionāla. 20. Spēljošs torņa pulkstenis. 21. Mehānisms nelielu kuģu izcelšanai krastā. 22. Valsts galvaspilsēta Ziemeļamerikā. 25. Tiesas kollēģija. 27. Sadragāts kuģis. 28. Kādai valodai raksturīgi nedalāmi vārdu savienojumi. 29. Vienādas. 30. Neliels kuģis. 31. Valsts Eiropā. 32. Zodiaka zvaigznājs. 36. Mazalkoholisks dzēriens. 37. Skices.

Krustvārdu mīklas (Nr.27) atrisinājums

Līmeniski. 5. Palermo. 7. Polisas. 9. Pta. 10. Spika. 11. Grots. 12. Parametri. 15. Skavas. 18. Benina. 19. Mikseri. 22. Aslapes. 23. Kariess. 25. Kantāte. 28. Šalāti. 29. Antena. 33. Klīntenes. 35. Karot. 36. Dingo. 37. Ēra. 38. Slepens. 39. Liedags.

Stateniski. 1. Sloka. 2. Smagas. 3. Šoneri. 4. Asari. 5. Paprika. 6. Stimuls. 8. Saturns. 13. Karnalīts. 14. Leksikons. 16. Piestas. 17. Trikāta. 20. Isa. 21. Aso. 24. Kaimans. 26. Testers. 27. Indīgas. 30. Klauns. 31. Teltis. 32. Boles. 34. Sijas

Līmeniski. 1. Virtuves piedurms. 5. Jupitera pavadonis. 8. Antīki olveida trauki. 9. Minerāls. 10. Apdzīvota vieta Dobeles novadā. 12. Potēt ar pumpuru. 13. Indīgs zirneklis. 14. Trauks dzīvnieku barošanai. 17. ASV pavalsts. 19. Zemestrīces nopostīta pilsēta Armēnijas ziemeļos. 21. Graudzāļu dzimtas augs. 23. Indiāņu cilts vadonis. 24. Nesteidzīgi gājieni. 26. Ļoti veca. 27. Jūrmalas

pilsētas daļa. 30. Monarcha tituls. 33. Virieša vārds (*novembris*). 34. Apdzīvota vieta Bauskas novadā. 35. Spožākā zvaigzne Liras zvaigznājā. 38. Apzināti pateikt ko nepatiesu. 39. Debespuse. 40. Priekšmeti, kam tiek piedēvētas maģiskas īpašības. 41. Sermuļu dzimtas dzīvnieks. 42. Antilopju dzimtas dzīvnieks.

Stateniski. 1. Pilsēta Polijas dienvidos. 2. Asināt. 3. Valdemār-

Piesardzības nevar būt par daudz

Kad prāts noskaidrojās, daudz kas kļuva skaidrāks. Saslimšana izskaidroja spēku zaudēšanu, kādēļ neizdevās piepildīt sapni. Palasot citu kāpēju ziņojumus, ka arī viņi ir inficējušies, zuda ticība oficiālajiem paziņojumiem, ka visi uz kāpšanas nometnēm braucošie cilvēki patiešām bijuši "tīri". Jo īpaši vietējie, kuŗi diezgan brīvi pārvietojās starp nometnēm un savām dzīves vietām.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdarzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdarzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdarzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX001521160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas www.liktenadarzs.lv

Svētki dzejniecei Veltai Kaltiņai un viņas dzejai

GUNDEGA SAULĪTE

Pašā vasaras pilnbriedā, šīgada saules un puķu kulminācijas brīdī, piedzīvojām skaistu un neatkarīgu literārās dzīves notikumu. 28. jūnijs pienāca kā dzejnieces Veltas Kaltiņas 90. dzimšanas diena, un izdevniecība *Pētergailis* šo svētku brīdī vērtā vēl nozīmīgāku, pildīja ar prieku par jubilāres radošā gara spirtumu, laižot klajā jaunu dzejnieces vārsmu krājumu "Kodols". Katrā ziņā tā bija liela svētku diena, ko piedzīvojām sarīkojumā Ikšķiles kultūras centrā. Zāle pildījās ar vasaras puķu smaržām, ar dzejnieces draugiem, kolēģiem un kaimiņiem, jo nu jau ilgu gadu Velta Kaltiņa un viņas dzīvesbiedrs rakstnieks Roalds Dobrovenskis ir ikšķīlieši. Savā nelielā mājīnā, kas pakāpusies uz kalna nogāzes, abi nodarbojas katrs ar savu radošo amatu, skaistā saskaņā kopj prasmīgi ierīkotu dārzu, vasarā ik dienas iet uz Daugavu peldēt.

Šī rakstnieku pāra garīgais možums un aktivitāte allaž jūtama literāros sarīkojumos, viņu abu klātbūtne iedvesmo mūs ar savu labvēlību un dziļo inteligenci.

Dzejnieces Veltas Kaltiņas pirmais dzejoļu krājums "Paraksts" iznāca 1967. gadā. Tad nu varam viegli izskaitīt viņas darbības gadu lokus. Tomēr 90. jubilejas priekšvakarā nākt klajā ar jaunu, beidzamos pāris gadus rakstītu dzeju, ir ne tikai pārsteigums, bet arī sirsnīga, literāri augstvērtīga un dziļi izjūsta dāvana mums, lasītājiem. Kaltiņas balss ir it kā klusa un līdzsvarota, taču izteiksmē un domas lakonismā piepildīta ar lielām domām, ar rūpēm par nākotni un mūsu Latviju.

Tā visu sarīkojuma laiku cildinātas tika abas – Velta Kaltiņa un viņas grāmata "Kodols". Bija daudz apsveikumu, puķu klēpju, skanēja

mūzika, laimīgā autore sveicējiem lasīja savu jaunāko dzeju, dāvināja grāmatas ar autogramiem,

Gar sarīkojumu zāles sienu bija izkārtota Roalda Dobrovenska fotogrāfiju izstāde, tik atbilstīga notikumu vietai un dzīvesbiedres jubilejai. "Daugavas dienasgrāmata" – tā sauc šo ainavu ciklu, kuŗā tūstoš veidos skatīta likteņupes savdabība. R. Dobrovenskis bija uzrakstījis un nolasīja eseju "Daugava un latviešu dzejnieki", galveno uzmanību veltot Rainim un Veltai Kaltiņai. Atļaušos uzsvērt, ka, tieši pateicoties jubilejai, mūsu kultūras dzīvē uz palikšanu ienāca krievu rakstnieks, kuŗš pēc Augstākajiem literatūras kursiem Maskavā, mīlestības jūtu vadīts, atbrauca uz Rīgu, sekojot savai sirdsbalsij un iemīļotajai. Iemācījās latviešu valodu, viņš runā un raksta latviski ne tikai pareizi, bet arī skaisti. Abi kopā daudzu gadu garumā izstāģājuši Raina vietas Latvijā un citās zemēs, arī tās, pie Daugavas, un Dobrovenska spalvai pieder vērienīgākais Rainis dzīvesstāsts – romāns "Rainis un viņa brāļi". Un kur tad vēl neskaitāmie vērienīgie tulkojumi no latviešu valodas uz viņa dzimto – krievu valodu. Un visam tam klāt stāvējusi arī Veltiņa, kā viņu mīļi dēvē draugu pulkā. Šoruden Roaldu Dobrovenski sveiksīm 85. dzimšanas dienā.

Dzejoļu krājumu "Kodols" izdevis apgāds *Pētergailis*. Redaktors dzejnieks Māris Salējs grāmatas ievadā raksta: "Tā ir jauneklīga dzeja ar nodzīvota mūža redzīgumu."

Idille

*es par tevi
tu par mani -
mazu dziesmu
labu vārdu*

*es dēļ tevis
tu dēļ manis -
ziedu pļavu
siena zārdu*

*es ar tevi
tu ar mani
līdz pat
sniegputeņu svēlpai*

*un tu manī
un es tevī -
silta saule
silta elpa*

*ja mēs katrs tā par otru
ja mēs katrs kaut ko dotu*

*jā mēs katrs kaut vai mirkli
otra mūžu apgarotu*

**
nu balti visos kontinentos balti
ar dāsnu roku dāsni malti
un izkaisīti tikpat dāsni
lai ienāktos, lai satrūdētu*

*un var jau būt, lai atdzimt spētu
caurausti un cauraudušies ļoti
pekles liesmās izvaroti
Dieva elpā pabaroti
darvā jaukti sudrabiņā kalti
balti
tomēr balti
balti*

**
tu esi tiesīga mana tauta
tiesīga uz visu*

*tas kas ar tevi noticis
tas kas ar tevi par varēm darīts
ne izpērkams vairs ne atgūstams
bet tavs ir tavējais jūras līcis
Daugava tava un Staburags
visiem ūdeņiem atpakaļ lieties
savējos krastos dvēselēs savās
to klīnti to asaru klīnti svinēt
saspiesties kopā pašiem par klīnti
saspiesties kopā un nenorieties*

*tu esi tiesīga mana tauta
pavēlēt ūdeņiem atpakaļ lieties*

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSĻUDINĀJUMIEM:
● 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU ĻUDINĀJUMS:
● NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas **digitālo versiju**
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
● par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
● par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
● 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas*
mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-internet>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem,
kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā,
piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri
gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas,
kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu
no ASV.

● par 6 mēn. – EUR 186
● pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn.
EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm
augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm)
EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12
par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijas minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

12. - 14. augusts

Rīga & Murjāņi

Seminārs jauniešiem

Latvija Tuvplānā

izaicinājumi iespējas idejas

Rīko:

Atbalsta:

SAIME
Līdzīgu kultūras baltās
Latvijas kultūras

SAIME
Līdzīgu kultūras baltās
Latvijas kultūras

SAIME
Līdzīgu kultūras baltās
Latvijas kultūras

SAIME
Līdzīgu kultūras baltās
Latvijas kultūras

SĒRAS

Dieva mierā aizgājis mūsu mīļais

JĀZEPS URDZE

* 13.02.1939 Biržos, Lietuvā † 22.07.2021 Brēmenē, Vācijā

Jēzus Kristus saka: "Jūsu sirdis lai neiztrūkstas!
Ticiet Dievam un ticiet man!"

Jāņa ev. 14.1

Par viņu skumst sieva Laima, meitas Aina un Ruta,
znots Simon un mazbērni Béla un Lina

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

Ātrāk, augstāk, stiprāk – kopā! Tokijā liesmo olimpiskā uguns

Ar svinīgu atklāšanas ceremoniju Tokijā tika iedegta olimpiskā uguns un dots oficiāls starts 32. olimpiskajām spēlēm. Spilgti svētki gan šoreiz izpalika, jo atklāšanas ceremonija un arī sacensības notiks bez skatītāju klātbūtnes. Atklāšanas pirmajā daļā tika akcentēta Japānas vēsture ceļš no 1964. gada spēlēm.

Mainījusies olimpisko spēļu devīze. 127 gadus pēc modernās olimpiskās kustības aizsācēja Pjēra de Kubertēna 1894. gadā ierosinātā olimpiskā moto Ātrāk! Augstāk! Spēcīgāk! (latīniski *Citius, Altius, Fortius*) papildināts ar vārdu *kopā* (latīniski *Communitas*). Tagad moto ir četri vārdi.

Atklāšanas ceremonijas sākumā ar klusuma brīdi un emocionālu priekšnesumu tika godināti Covid-19 pandēmijas upuri.

Pēc japāņu alfabēta Latvijas delegācija stadionā iesoļoja tuvu beigām pēc Laosas un pirms Lietuvas kā 194., sarkanbaltsarkano karogu nesot tenisistei Aļonai Ostapenko un 3x3 basketbola izlases spēlētājam Agnim Čavaram (attēla).

Aļona Ostapenko un Agnis Čavars OS atklāšanas ceremonijā

Latvijas olimpiskās delegācijas karognesēji Aļona Ostapenko un Agnis Čavars neslēpa, ka emocijas pēc Tokijas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas ir ļoti patīkamas, kā arī abi uzsvēra, ka tas bija liels gods.

Ceremonijas noslēgumā tika iedegta Tokijas Olimpisko spēļu lāpa, uguns kuŗai tika aizdegta jau 2020. gada martā. Tā tika ar lidmašīnu nogādāta Japānā, bet pēc lēmuma par Spēļu pārcelšanu uz 2021. gadu uguns laternā tika nogādāta Tokijā un savu ceļu uz olimpisko stadionu atsāka 2021. gada martā.

3x3 BASKETBOLISTI UN RITENBRAUCĒJI SĀKA PIRMIE

Olimpiskajās spēlēs 3x3 basketbola turnīrs iekļauts pirmo reizi, un Latvijas komandu tajā pārstāv Agnis Čavars, Edgars Krūmiņš, Nauris Miezijs, Kārlis Pauls Lasmanis. Turklāt Čavaram bija uzticēts gods būt vienam no diviem karognesējiem atklāšanas ceremonijā. Komandas treneris Raimonds Feldmanis sacīja, ka uz vietas izpētīt pretiniekus nav bijis iespējams. Uz laukuma var atrasties tikai viena komanda, un tajā brīdī neviens cits tur nevar atrasties. Tomēr sezonas sākumā komandas ir izpētītas, tāpēc par spēku samēriem skaidrība esot iegūta.

Pirmā spēle, debitējot olimpiskajā turnīrā vienmēr ir īpaša, tomēr pēc ātri izzuduša pirmā satraukuma Latvijas 3x3 izlases basketbolisti uzvarēja spēlē pret Poliju jutās pārliecināti par sevi un tveice laukumā nebija traucēklis. Latvijas izlase pirmajā spēlē Tokijā pierādīja savu favorīta statusu, ar 21:14 uzvarot Polijas izlasi.

Ar septiņiem punktiem rezultatīvākais uzvarētājiem bija Nauris Miezijs, – viņš uzsvēra, ka spēle pret poļiem bija principiāls, jo vajadzēja pierādīt, ka latvieši ir pārliecināti par saviem spēkiem un zaudējumi iepriekšējās savstarpējās spēlēs bijuši tikai veiksmes trūkuma dēļ.

Otrajā turnīra spēlē mūsu basketbolisti minimāli zaudēja Beļģijas vienībai – 20:21. Komandām sasniedzot piezīmju normu un katrai piezīmei pārvēršoties divos soda metienos, labāk veicās Latvijai, Lasmanim realizējot trīs no četriem soda metieniem – 17:16. Tomēr beigās, apmainoties ar tālmetieniem, izšķirīgo grozu divu punktu vērtībā no tālas distances guva Fervorts – 21:20. Latvijas izlases labā 11 punktus guva Lasmanis, Miezijs astoņi punkti un četras atlēkušās bumbas, Krūmiņš, kuŗam, tāpat kā Mieziim, arī trīs kļūdas, kamēr Čavars punktus neguva, taču izcīnīja sešas atlēkušās bumbas. Beļģiem Fervorts guva 11 punktus. Latvijas spēlētāji realizēja septiņus no 12 viena punkta metieniem, beļģiem realizējot septiņus no 13 metieniem. Divpunktu jeb tālmetienus latvieši realizēja piecus no 14, kamēr pretinieki – sešus no 13. Soda metienos Latvijai precīzi trīs no pieciem metieniem, bet pretiniekiem – divi no trim metieniem.

Turnīra nolikums paredz, ka visas astoņas komandas sākumā aizvada apla turnīru. Divas labākās uzreiz iekļūst pusfinālā, bet trešās līdz sestās vietas īpašnieces izslēgšanas turnīru uzsāk no ceturtdaļfināla.

Latvijas 3x3 basketbola izlase ar Nauri Miezi, Kārlī Lasmani, Edgaru Krūmiņu un Agni Čavaru trešajā spēlē ar 18:17 pieveica Ķīnas valstsvienību. Šī bija Latvijas otrā uzvara trīs aizvadītajās spēlēs. Visvairāk punktu – 11 – Latvijas izlases labā sameta Lasmanis.

Latvijas izlase spēli iesāka pārliecinoši, gūstot 8:4 vadību, tomēr

vidusdaļā Ķīna rezultātu izlīdzināja (10:10). Pieci punkti pēc kārtas atgriezta labu vadību Latvijas basketbolistiem. spēles galotnē ķīnieši vēlreiz izlīdzināja rezultātu, tomēr pēdējo punktu guva Latvija izlase.

Ceturtajā spēlē. Latvijas basketbolisti ar 21:18 pieveica Japānas komandu. Latvija realizēja 11 no 15 viena punkta metieniem (pretiniekiem – 4/11), kā arī piecus no 14 tālmetieniem (Japānai – 5/11). Latvieši ne reizi nemeta soda metienus, bet japāņiem precīzi bija visi četri mēģinājumi. Latviešiem bija vairāk rezultatīvu piespēļu (piecas pret Japānas vienu), bloķētu metienu (5:0), piezīmju (8:4) un mazāk kļūdu (3:7).

Nākamā bija principiāli svarīga cīņa ar Serbijas vienību. Sīvā cīņa ilga līdz pat pēdējām minūtēm, kad serbi strauji ieguva sešus punktus un uzvarēja ar rezultātu 22:16. Pie rezultāta 11:10 Latvijas izlase sakrāja piezīmju normu.

Nauris Miezijs (vidū) pret diviem serbiem

Soda metieni ļāva Serbijai izlīdzināt rezultātu un izvirzīties vadībā. Latvija spēja izlīdzināt rezultātu – 13:13, taču kārtējā piezīme un vēl divi precīzi soda metieni atkal izvirzīja vadībā serbus. Spēli izšķīra vēl divi soda metieni un divi ātri un precīzi Serbijas tālmetieni nobeigumā.

Trešo zaudējumu Tokijas olimpiskajās spēlēs piedzīvoja Latvijas 3x3 basketbola izlase. Grupas turnīrā ar 15:19 svarīgā spēlē tika piedzīvots zaudējums pret Krievijas Olimpisko komitejas (OKR) valstsvienību. Turpinājumā mūsu komandai jāspēlē ceturtdaļfinālā.

RITENBRAUCĒJIEM 22. UN 33. VIETA GRUPAS BRAUCIENĀ

Grupas braucienā ritenbraucēji veica 234 km garu distanci ar trīs ievērojamiem kāpumiem. Grūtās sacensības sāka 128, bet finišu sasniedza 82 sportisti. Pirmajā atrāvienā aizbrauca astoņu ritenbraucēju liela grupa, kas iekrāja gandrīz 20 minūšu pārsvaru, taču neviens no šī astoņnieka nebija stāvīgs favorītiem uz medaļām. Apmēram 40 kilometrus pirms finiša kāpumā pirms Mikuni kalnu pārejas sāka šķelties peletons. Skujiņam un Neilandam sākumā izdevās noturēties aptuveni labāko trīsdesmitniekā, tomēr vēlāk

arī latvieši pameta vadošo grupu.

Toms Skujiņš

Nepilnus sešus kilometrus pirms finiša vienatnē aizbrauca ekvadorietis Ričards Karapass, kuŗš strauji tuvojās finišam, izcīnot vienu no saviem lielākajiem panākumiem karjērā. Karapass finišēja pēc distancē pavadītām sešām stundām piecām minūtēm un 26 sekundēm. Toms Skujiņš finišēja grupā, kas no uzvarētāja atpalika sešas minūtes un 20 sekundes, izcīnot 22. vietu. Finiša spurtā par 21. vietu Skujiņš piekāpās tikai Kazachstānas ritenbraucējam Aleksejam Lucenko.

Krists Neilands bija nepārspēts sprintā grupā, kas no čempiona atpalika desmit minūtes un 12 sekundes – 33. vieta. Latvijas ritenbraucēji par savu sniegumu nepelnīja attiecīgi 20 un 10 UCI kategorijas punktus.

Skujiņa ieņemtā 22. vieta ir augstākā kādā Latvijas ritenbraucēja sasniegtā vieta olimpisko spēļu grupas braucienos kopš 2000. gada, kad šajā pašā vietā finišēja Arvis Piziks. Zīmīgi, ka tieši Piziks komentēja sacensības Latvijas Televīzijas ēterā.

Igaunis Tanelis Kangerts finišēja vienā grupā ar Neilandu un ierindojās 46. vietā, bet viņa tautietis Pēters Prūss un lietuvietis Ēvalds Šišķevičs izstājās. Nefinīšēja arī 2016. gada olimpiskais čempions Gregs van Avermēts no Beļģijas.

TENISĀ GAIDĪJĀM UZVARAS, BET...

Latvijas tenisiste Anastasija Sevastova nepārvāra vienspēļu turnīra pirmo kārtu. Sevastova pirmajā kārtā ar rezultātu 6:2, 4:6, 2:6 cieta zaudējumu pret francūzieti Fionu Ferro. Olimpisko spēļu debitante Sevastova WTA rangā ieņēma 53. vietu, bet Ferro ir 11 pozīcijas zemāk.

Latvijas sieviešu tenisa pirmā rakete Aļona Ostapenko Tokijas Olimpisko spēļu tenisa vienspēles pirmās kārtas spēlē ar 4:6, 7:6 (6:2), 4:6 zaudēja Krievijas Olimpiskās komitejas (KOK) spēlētājai Jeļenai Vesņinai. Latvija Tokijā palikusi bez vienspēļu tenisistēm, jo pirms Ostapenko zaudējumu pirmajā kārtā piedzīvoja arī Anastasija Sevastova. Pirmo setu Ostapenko iesāka ar 4:2 vadību, taču atlikušajos četros geimos pārāka bija Krievijas Olimpiskās komitejas pārstāve, kas guva panākumu pirmajā setā. Otrā seta ievadā pēc neveiksmīgām epizodēm Ostapenko kļuva emocionāla, taču drīz vien atgriezās pie nosvērtas spēles. Ostapenko spēlēja sev ierastā manierē – agresīvi uzbrūkot, tomēr regulāri arī pieļaujot kļūdas. Ostapenko pašlaik tenisa rangā ieņem 30. vietu, bet viņas pretiniece ir 305. pozīcijā. Olimpisko debiju Ostapenko piedzīvoja 2016. gada Riodežaneiro spēlēs. Arī toreiz viņa nespēja pārvarēt pirmo kārtu.

Dubultspēlē Ostapenko/Sevastova spēlēja pret austrālietēm Eleni Peresu un Samantu Stosuru. Atkal zaudējums – 6:4, 1:6, 5:10. Līdz ar to mūsu meitenēm olimpiskais teniss ir noslēdzies. Spēle iesākās spraigi, abām komandām rādot līdzvērtīgu sniegumu. Lai gan bukmeikeri tieši Latvijas

tenisistēm paredzēja lielākas izredzes uzvarēt šajā spēlē, tomēr austrāliešu duets jau no pašas spēles sākuma parādīja, ka ir labi saspēlējušās un ir sarežģītas pretinieces.

PIETRŪKA ČETRU PUNKTU...

Latvijas šāvēja Agate Rašmane izcīnīja 19. vietu sacensībās šaušanā 10 metru distancē ar pneimatisko pistoli. Kvalifikācijas sacensībās startēja 53 šāvējas. Rašmane 60 šāvienos iekrāja 573 punktus. Sešās serijās viņai bija 98, 95, 96, 95, 95 un 94 punkti. Veiksmīga pirmā serija Latvijas šāvējai kvalifikācijas sākumā ļāva ierindoties pirmajā astoņniekā, kas deva cerības uz finālu, taču pēdējās serijās neizdevās nostabilizēties finālistu pulkā. Lai iekļūtu finālā, vajadzēja vismaz 577 punktus.

Treneris Vilnis Celmiņš un Agate Rašmane

NEVEIKSMĪGS TREŠAIS SETS

Latvijas plūdmales volejbola duets Tina Graudiņa un Anastasija Kravčenoka ar zaudējumu debitēja Tokijas olimpisko spēļu turnīrā.

Graudiņa un Kravčenoka D apakšgrupas pirmajā spēlē ar rezultātu 1:2 (13:21, 21:16, 11:15) zaudēja plūdmales volejbolistēm no ASV Kellijai Kleisai un Sārai Sponsilai. Spēles sākums abām komandām bija līdzīgs, bet pie rezultāta 6:6 amerikānietes veica 8:1 punktu izrāvienu. No šī deficita Graudiņa/Kravčenokai atspēlēties neizdevās. Trešā seta iesākumā latvietes nonāca iedzinējos ar 0:2, bet tad, pateicoties Kravčenokas uzbrukumam un Graudiņas blokam, ātri izdevās trīs punktus atspēlēt. Turpinājumā ritēja ļoti sīva cīņa, duetiem apmainoties punktu guvumiem. Pēc gaŗas un aizraujošas izspēles, kuŗā amerikānietes guva smagu punktu, rezultāts kļuva 8:8, taču tam sekoja laba Graudiņas spēle aizsardzībā, kas deva divus punktus pēc kārtas. Kleisas spēle bloka radīja latvietēm problēmas, un amerikānietes noslēgumā veica izrāvienu un izcīnīja uzvaru spēlē.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĀRDOD

Izpārdodom no 450 EUR/kv. m. dzīvokļus Rīgā, Āgenskalnā. Tāl. +37129863987.

